

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-hasabon peit sor egyszer 20 fillér
minden következéznél 16 fillér
Nyitási díj 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 257.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, február 23.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: A tanítók esküje.
- Még egyszer Németbogsán.
- Komjáthy Béla jelöltsége.
- Wenckheim gróf és a Csanádapácal Népbank.
- Kaszinó-bál.
- Gazdasági akadémiá Aradon.
- Macsán asszony pezsgője.
- A gyilkos tenger.
- Rablótámadás az Eötvös-utcában.
- Leégett pamutgyár.
- Az aradi színház ügyel.
- Tárca: Az afrikai Párisból. Irta: Kovács Mihály.

A tanítók esküje.

Az aradi román püspök a törvényjavaslatról. —
Egy aradi mozgalom eredménye.

Arad, február 22.

Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter a képviselőház tegnapi ülésén terjesztette be a tanítók fizetésrendezéséről szóló törvényt. A törvény, a mint megirtuk, a felekezeti tanítók javadalmazásának kiegészítésére az államsegélyt csak az esetben adja meg, ha ezekben az iskolákban „a magyar nyelv a mindennapi tanfolyam valamennyi osztályában a vallás és közoktatásügyi miniszter által megállapított tanítási terv szerint és kijelölt óraszámában oly mérvben tanítandó, hogy a nem magyar anyanyelvű gyermek az ő életcéljainak megfelelően gondolatait magyarul érthetően kifejezhesse.” Minden nem magyar nyelvű népiskolától, amely tanítói fizetésekiegészítés vagy korpótlék címén

államsegélyért folyamodik, a javaslat megköveteli, hogy az iskolában a számolás, amely a közéletben a nép egyik leghasznosabb tudnivalója, a hazai földrajz és történelem, továbbá a polgári jogok és kötelességek tanítása a vallás- és közoktatásügyi miniszter által megállapított tanítási terv szerint és óraszámában, kizárólag az általa engedélyezett tankönyvek és az általa helyben hagyott hazafias tartalmu olvasókönyvek és tanítási segédeszközök használatával történjék.

Ezenkívül az összes népiskolák tanítóit kötelezi, hogy a tanfelügyelő előtt esküt tegyenek le. A hivatalos eskü szövege a következő:

„En, N. N., az i népiskolához alkalmazott rendes tanító, esküszöm az élő Istenre, hogy ő felsége apostoli királyom, magyar hazám és annak alkotmányos és szentesített törvényei iránt tántoríthatatlan és rendületlen hűséggel viseltetem, a hazai legfelsőbb és felsőbb hatóságok törvényes rendeleteit és tanítói tisztemmel járó kötelességeket mindikor lelkiismeretesen, hűvel és pontosan teljesíteni, a gondjaimra bízott gyermekeket a magyar hazá szeretében nevelni fogom. Isten engem úgy segítse!”

A törvényjavaslatnak ez a része az aradi tanítók mozgalmanak eredménye. Az Aradi vidéki Tanító-egyesület egyik díszgyűlésén Varjassy Árpád kir. tanfelügyelő tett indítványt arra nézve, hogy az ország összes tanítói kötelesek legyenek esküt tenni a magyar alkotmányra. Az Arad-

vidéki Tanító-egyesület ezt kimondta s erre nézve fölterjesztést intézett a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez. A határozathoz csatlakoztak az ország többi tanító-egyesületei, a minnek eredménye volt, hogy Apponyi törvényjavaslatába foglalta.

Azonban előrelátható, hogy a nemzeti-egyházak és a nemzeti-egyházak érdekeik sértését fogják látni a törvényjavaslatnak azon részeiben, amely az államsegélyre és a tanítók esküjére vonatkozik, sőt valószínű, hogy az ellen állást foglalnak.

Az Aradi Közlöny egy muakatársa e tárgyban érdekes beszélgetést folytatott Papp I. János aradi görög keleti román püspökkel. A püspök a tanítók esküjére vonatkozólag ezeket mondotta:

— Az eskü szövege ellen nem lehet kifogást emelni, de nézetem szerint ilyen esküre szükség nincs. Az én hűvelim és tanítóim eskü nélkül is betartották mindazt, ami az eskü szövegében foglaltatik. Nálunk a főelv a vallás, a nyelv és a hazafiság ápolása. Ezért, akármelyiket hanyagolta el a tanító, mindannyiszor felelősségre vonott. A mióta az aradi egyházmegye élén állok, többször adtam ki rendeletet, hogy a magyar nyelvet, párhuzamosan a román nyelvvel, nem a többi tantárgyak rovására, tanítani kell és hazafias irányban kell működni az egyházmegye egész tanítóóságának.

— Foglalkozni fog a görög keleti román egyházi kongresszus e törvényjavaslattal és azzal a kérdéssel, hogy ennek alapján

Az afrikai Párisból.

(Kairó. — Magyar fotografus a piramisoknál. — A Kossuth-fiúk hidja. — A korzó. — Molnár, a kedive főkocsisa. — A szent szőnyeg-ünnep. — Héluan. — Egy arab háremben. — Hogy lesz asszony a négy arab leány?)

Az odahaza dühöngő kemény tél, amelynek mi csak a hirtét vesszük, kettőzött erővel önti az idegeneket Babel Lonk-ba, — amint Kairót arabul hívják. Rendkívül eleven, nyüzsgő élete van a kedive székhelyének. A jobb szállók a rendesnél is drágábbak; tizenöt-husz franccon alul napi ellátás és szoba alig kapható. A görögök, akik tulnyomó részben urai a kairói hoteleknek, mintha csak kartellt kötöttek volna az árakra.

Kairón a keleti vonások mellett erősen meglátás az angol fejelem. S erre alapos szükség van. Amilyen jémbor és becsületes a török, olyan agyafurt, panamista az arab. Magam láttam egy érdekes jelenetet. Egy európai megállott, hogy az arab anzikckártya-árustól néhány képes lapot vegyen. Az arab, úgy látszik, be akarta csapni a fehér. Vitakozás lett, amelynek zajára odajött a rendőr, s mihelyt megtudta a tényállást, mindjárt ítélkezett is: megkopogtatta a rendőrbot az arab fején, hogy gyönyörűség volt nézni.

Mint minden idegen, én is az első délután siettem a gizei piramisokat megtekinteni. A Faraók hatalmas emlékeihez modern villamos vasut vezet. A végállomás mellett épült a Mena House szálló, ahol József Ágost főherceg feleségével, Augusztá hercegnővel a tavalyi

telet töltötte. A piramisokat persze nem akarom leírni. Engem is ugyanaz a néma csodálat fogott el, mint más, amikor a homokból kiemelkedő Cheops-ot, a ragyásra nyilazott szfinkszet, s a földalatti Szaffra-templomot láttam. Különösen ezt a templomot jártuk be sokáig; alabastrom padozatát, gránit-oszlopait, s a templom udvarán levő szent kutat. Amikor kijöttünk, a bejáratnál zsvajgó arab gyerekek kínáltak régi pénzeket s egyéb régiségeket. Persze, nem vettünk, nagyon jól tudván, hogy ezek a „régik” pénzek európai gyárakban, ezer számra készülnek.

Távozóban egy magyar emberre akadtam: egy Dóssay nevű fotografusra, aki a piramisok alján ütötte föl műhelyét s kitűnő eredménynyel. Egyhamar, úgy mondta, nem is jön haza.

Este bementem a városba. Csolaakon mentem át a Niluson, a hidak, (amelyeket annak idején a két Kossuth testvér építtetett, a nemzetközi pályázaton az első díjat nyerve el) ép nyitva voltak, hogy a vitorlás hajók szabadon járhaszanak. Az európai negyedbe mentem és végigélveztem az esti korzót, amely igazán párisi zsánerű. Gummikerekek, autobilok egy-más nézik. Legszébb része a városnak a Mídan el Teatro, a színház-tér, ahol a kairói opera épülete áll, s ahol az Ezbekiech-kert kezdődik. Egy piastér belépő-díj mellett a világ egyik legbujább, legérdekesebb parkját láthatja az ember ebben a kertben. A kert sátlóit katonazene szórakoztatja, amelyet fölvaltva, egyszer a kedive ulánus-gárda ezredének, más-

kor pedig a dublini ir gyalogezrednek zenekara ad.

Másnap sorra vettem a kairói látnivalókat. A muzeumot, az arany koporsóból kikandikáló Ramzessz-mumiákkal, azután a város végén levő citadellát, amelyet ma is még angol katonaság tart megszállva, állandó készenlétben; az arab kalifáknak és a mamelukoknak síremlékeit.

A véletlen újra egy magyarral hozott össze. A feleség férfit, aki magyarul szólított, elmondta, hogy Molnár-nak hívják s a kedive főkocsisa. Azelőtt a szultán istállóinál volt, de az egyre szaporább merényletek miatt, amelyek egyikének ő is majdnem áldozatul esett, nem akart ott maradni, s beszegődött a kedivehez, aki ott Konstantinápolyban volt látogatásban. A derék férfit megmutatta az alkirály istállóit; a palotába is bevezetett volna, de ő felsége akkor egész háremével együtt ép otthon volt. Kárpótlásul meghívott egy csésze feketére, ahol igen sok érdekes dolgot mondott el a kedivéről.

Neki köszönhettem, hogy a Szent szőnyeg-ünnepet kitűnő helyről nézhettem végig. Nagy ünnep ez Kairóban. Az egész város föl volt díszítve és lobogóva. Az utcákat a kora hajnali órákban ellepte a tömeg. Késő délre járt az idő, amikor látható lett a menet. Elő a kedive, az összes főhivatalnokok, s a szultán küldötte; utánuk a gárda, majd töméntelen pap-és dervistől körülvéve a szent szőnyeg, amelyet Mekkába visznek, a szent sírhoz, megáldás végett. Utánuk az idegenek jöttek, katonaság, s végül a zarándokok tizezei a világ minden

igénybe vegye-e az államsegélyt? — kérdezte munkatársunk.

— Kongresszus csak három év múlva lesz s ezért valószínűleg rendkívüli kongresszuson fogjuk tárgyalni az államsegély kérdését. Szükség van erre azért, mert nagyon tulzottak a magas kormány követelései, a melyeket az államsegély megadásához fűz. Nem lehet egyszerre mindent megvalósítani. De idővel elérhető, hogy mindenki megtanulja a magyar nyelvet. A falusi kis gyerekek, aki még alig tud beszélni a saját nyelvén, hofnan tudjon már a második esztendőben magyar nyelven földrajzt, számtant és történelmet megtanulni? Nemcsak hogy nem vagyunk a magyar nyelv tanítása ellen, de egyenesen óhajtjuk annak minél intenzívebben való tanítását, de csak ott, a hol lehet. Olyan szigorú intézkedésekkel, a minők most tervezetnek, csak elriasztjuk a gyerekeket az iskolalátogatástól és azt ériük el vele, hogy a növendékek nem fognak iskolába járni.

— De hiszen ott van az iskola-kötelezettség törvénye — jegyezte meg munkatársunk.

— Hiába van a törvény, a gyerek mégis kerülni fogja az iskolát, ha másként nem, betegséget jelentget, vagy egyéb ürügyet. Az a baj, hogy a törvényhozók nem ismerik eléggé a falusi viszonyokat. Vegyük például Halmagy vidékét. Amíg nem volt vasúti összeköttetés, az a vidék valóságilag volt szigetelve a világtól és ma is csak ünnepnapon, vásáron találkoznak egymással az emberek. Hát kitől tanuljon és kivel beszéljen az a gyerek magyarul, mikor a lelkészen és tanítón kívül nincs senki, a ki magyarul tud, senkitől magyar szót nem hall. Hiába beszél ki a tanító tüdejét az iskolában, mihelyt a gyermek elhagyja a tantermet, nincs senkije, a kivel gyakorolja a magyar nyelv használatát.

A püspök evvel végezte a beszélgetést:

— Adja meg a kormány a kérelmezendő államsegélyt, de kevésbé szigorú feltételek mellett és mi eredményesen fogjuk tanítani a magyar nyelvet.

Egy munkatársunk fölkereste Goldis László országgyűlési képviselőt, a román

mohamedánusai közül. A tarka tömegből festői módon vált ki a sivatag beduinjeinek csapata: fehér burnusz és turbánnal, vagyont érő arabs lovakon.

Az üdülők tulajdonképp nem Kairóban laknak, hanem Heluan-ban, amely Kairótól gyorsvonattal harminc percre van, s amely minden tekintetben mintaszerű gyógy- és fürdőtelep, amely a footballtól a löversenyig minden szórakozást is megad. A minapi versenyen megjelent a kedive fivére, Abbas Hümi pasa, továbbá testvérhuga, s Kairó egész krémje.

A heluani postafőnök barátságát megnyerve, módomban volt egy arab háremet is megtekinteni. Egy este meghívott egy eszébe szűrupra, s különös kedvességből megengedte feleségének s a többi nőinek, hogy fátoly nélkül jelenjenek meg. Behozta a hugát is, a kinek pár nap múlva lesz az esküvője, holott a lány alig több tizenhárom évesnél. A nők arab táncokkal, énekkel szórakoztattak bennünket, azután a postafőnök az arab szokásokról beszélgetett. Elmondta, hogy az arab esküvője utánig nem látja a lányt, és így tulajdonképp zsákban macskát vesz; de meg van a joga, hogy egy hónapon belül, ha neki úgy tetszik, visszaküldi szüleihez a lányt. (És nem asszonyt.) Ha egy hónapig nem él ezzel a joggal, törvényes feleséggé lesz.

Az udvariasság persze azt kívánta, hogy a heluani postafőnök hugának azt a nézetemet fejezzem ki, mikép a törvényes hónap elteltével őt nem fogja elküldeni a boldog arab, aki a férje lesz. Kovács Mihály.

nemzetiségi klub tagját és megkérdezte a véleményét az eskümintáról.

— Ezt az esküt, — felelte a képviselő — minden román tanító gondolkodás nélkül teheti. Egyik se akar se a király, se a haza, se az alkotmányos törvények, se pedig a törvényes rendeletek ellen vétetni. Legfőleg abban lehet eltérés, hogy ki mit tart hazának. Azt magam is elmondtam a képviselőházban, hogy ha a haza alatt azoknak összeségét értik, a kik fajmagyaroknak nevezik magukat, akkor, igen, én is hazaáruló vagyok. Az esküre szükség sincsen; a kiben meg van az erkölcsi érzék, az ugyanis megteszi, a mi benne foglaltatik; a ki pedig nem akarja megtenni, az ugyanis hiába esküszik.

Ami a törvényjavaslatnak azt a részeit illeti, a melyek a magyarosításra vonatkoznak, — folytatta Goldis, — attól hiába várnak eredményt. Hiszen a mikor a tanfelügyelő most kimegy a román iskolába, azt kérdezi, hogy tudják-e a Himnuszt, meg a Hazának rendületlenül. A tanító erre pazarolja ideje legjavát; pedig ha az a kaprucái gyerek kikerül az iskolából, hiába tanult meg magyarul, egyszeriben ugyanis elfelejti. A ki a városba kerül, a kinek szüksége lesz a magyar nyelvre, az ugyanis megtanulja azt, még ha az iskolában nem is tanították.

Még egyszer Nemetbogsán.

Az aradi román képviselők.

(A képviselőház ülése.)

Az Aradi Közlöny távirati értesítése

Arad, február 22.

Hosszabb szünetre készül a képviselőház. A jövő héten egy-két formális ülés, a többi pihenő. Holnap már a Ház elé kerül Lengyel Zoltán mentelmi ügye. A folyosó eleven. Megjelent Wekerle miniszterelnök is, talpig gyászban. Részvétnyilatkozatokkal sietnek eléje. Az újságírókat Justh Gyula táplálja jókedvűséggel. Lenkei, a sajtó szindikátus elnöke megkérdi tőle, nem volna-e helyénvaló a sajtó államosítása. Az elnöknek tetszik az idea s megjegyzi, hogy vállalja az ötletet, de csak arra az időre, amíg ők vannak hatalmon.

Egy másik csoport Szterényinek udvarol a munkásbiztosításért.

— 1903 óta dolgozom ezen a javaslaton! jegyezte meg az államtitkár.

Szóval: jó a kedv, mert remény van reá, hogy szünet lesz. Nem kell dolgozni, még annyit sem, mint eddig.

A mai ülésnek különben megint a napirend előtti része volt érdekes. Hock Jánosnak volt heves vitája a román nemzetiségi képviselőkkel — a nemethogsáni választás miatt. Részletes tudósításunk:

(Hock és Pop C. István.)

Justh Gyula elnök pontban tíz órakor nyitotta meg az ülést. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után az elnök jelenti, hogy Pop C. Istvánnak engedélyt adott a napirend előtti felszólalásra.

Pop C. István Hock János tegnapi beszédére reflektált. Ő soha senkit sem támadott személyében és szavatosságot vállal arra, hogy nincs egyetlen társa sem a Házban, aki izgatott a magyarok ellen.

Lázár Zoárd: Én önökre bizonyítom!

Pop C. István: Tessék, bizonyítsa, ha tudja!

Lázár Zoárd: Legközelebb megteszem!

Pop C. István: Emlékezzék arra, hogy gróf Apponyi Albert és Kossuth Ferenc is a külföld elé vitték a nemzeti küzdelem ügyét.

Hock János: De a magyar nemzet ügyét és nem a nemzet ellenségeinek az agitációját.

Pop C. István: Nem igaz, hogy a pópák hamis esküre izgatják a román népet. A nem-

zetiségi képviselők mindig becsületes politikai fegyverekkel küzdöttek. A román papság nevében a méltatlan meggyanúsításokat visszautasítja. A román papok nem járhatnak selyemben, bársonyban, de az isten előtt mindig a tisztaság köntösében.

Baloghy Ernő: A lázítás és az izgatás köntösében!

Pop C. István: Az sem igaz, hogy a nemzetiségi képviselők azért a pár rongyos mandátumért küzdenek. Az azonban igaz, hogy még ezeket is irigylik tőlük. Kérde, hogy mindig a lojalitás fegyverével küzdött-e a függetlenségi párt? Ő és társai emelt homlokkal haladnak tovább kötelességeik teljesítésében.

(Nem kell professor!)

Hock János: Személyes megtámadtatás címén kér szót.

Elnök: Figyelmezteti, hogy szigorúan a személyes megtámadtatáshoz tartsa magát.

Hock János: Talán mégse magyarázzuk ennyire a dolgokat!

Ferdinándy Béla: Nem kell professor!

Elnök: Nem professor, hanem elnök vagyok, akinek kötelessége a tárgyalásokat a házszabályok rendelkezése szerint vezetni. (Zajos felkiáltások: Éljen az elnök!)

(Mit mondott Goldis?)

Hock János: Pop C. István nem is volt a választás idején Nemetbogsánban, tehát állításainak pozitív értéke nincs. Az egész román társaságot Petrovics képviselőnek az a nyilatkozata jellemzi, hogy ő lenne az első, aki a magyarok ellen menő hadsereg élére állna. (Nagy zaj. Felkiáltások: Gazember!) Goldis kijelentette Radnán, hogy a nemzetiségek felszabadulását jelentené az abszolutizmus beköszönte. (Nagy zaj.)

Vajda Sándor: Nem ezt, mondta! Házugság!

Elnök: Vajdát rendentastítja.

Hock János: Vajda őt nem vádolhatja házugsággal, mert éppen Vajda volt az, aki multkor szavait elferdítette. A románok a cine mintye-vel fenyegetőznek. Neki is van erre válaszul egy közmondása: Eljön még a kutyákra a dér. (Zajos helyeslés és taps.)

Vajda Sándor: Hockkal akar polemizálni.

Elnök: Figyelmezteti arra, hogy napirend előtt polémiának nincs helye.

Vajda Sándor: A megvádolt Petrovics és Goldis majd maguk helytállnak magukért!

(Megszavazzuk!)

Ezután következett a munkásbiztosítási javaslat harmadik olvasása. A rengeteg sok paragrafust Ráth Endre hadarta el. A szájgimnasztikája befejezése után a Ház megéjlenzte Kossuthot.

(A katona-özvegyek.)

A katona-özvegyek és árvákról szóló törvényjavaslat került ezután tárgyalás alá.

Semsey László előadó: A javaslatot elfogadásra ajánlja.

Mérey Lajos: Nehéz önmegtágadással jár a függetlenségi pártra a feladat, hogy ezt a javaslatot megszavazza. A katonai kérdések ki-kapcsolásának dolgát úgy értelmezzük valamennyien, hogy míg a nemzeti követelések nem teljesültek be, addig a hadügyi kormányzat sem támaszt újabb követelést. Sajnos, úgy látszik, hogy a hadvezetőség nem ragaszkodik olyan őszinte hűséggel a békekötés alkalmával kötött megállapodásokhoz, mint ahogy vártuk. A függetlenségi pártnak nem elég, hogy hangoztassa elveit, hanem ragaszkodnia is kell ahhoz, hogy majd akkor, ha mi vesszük át a kormányzatot, ami, remélem, nemsokára bekövetkezik, az országnak legyen anyagi ereje, hogy azokat meg is valósítsa. Aggodalmi közjogiak és pénzügyiek. Foglalkozik a törvényjavaslat s határozati javaslatot nyújt be a rangosztályok dolgában.

Kossuth Ferenc: Méreyvel szemben rámutat arra, hogy ez a javaslat nem esett abba a hibába, hogy a honvédséget együtt vette a közös hadsereggel. Ezt azért konstatálja, hogy ne nagyobbítsuk a világ előtt ugyanis nagy áldozatunkat.

Elnök: Az ülést tíz percre felfüggeszti.

Szünet után

Okolicsányi László: Tiltakozik még csak annak a feltevése ellen is, mintha a rangosztályokat a törvényhozás hozzájárulása nélkül

lehetne megállapítani. A hadmentességi alap nem közös ügy. Szeretné, hogy a nevelési hozzájárulás egyes osztályoknál emeltesék. A javaslatot elfogadja.

Samassa János foglalkozik a törvényjavaslatlal s kijelenti, hogy elfogadja.

Elnök berekesztü a vitát.

(Elfogadjuk!)

Bolgár Ferenc államtitkár a Ház újindulataiba ajánlja a törvényjavaslatot. A javaslatból származó költségeket teljesen a hadmentességi díjból fedezik. Ami a rangosztályokból fölmerülő aggodalmakat illeti, kijelenti, hogy azok alaptalanok. A hadügyminiszter is a mai állapotokat tartotta szem előtt, amikor a jelen javaslatot megszövegezte. Kéri a javaslat elfogadását.

A Ház általánosságban elfogadja a javaslatot.

Az első szakasznál Mérey Lajos határozati javaslatot nyújt be arról, hogy a rangosztályokat úgy értelmezze a Ház, amint ma a rangosztályok főnállanak, tehát változtatás nélkül.

Bolgár Ferenc a kormány nevében elfogadja a határozati javaslatot.

A Ház ezután az előadó stílus módosításaival elfogadja a törvényjavaslatot.

(Egy kis késedelem.)

A számvizsgáló-bizottság jelentésének elfogadása után a kérvények tárgyalása következett. Több törvényhatóság tiltakozott a chlopy-i hadiparancs ellen. A kérvényi bizottság nevében Zakariás János javasolja, állapítsa meg a Ház, hogy a chlopy-i hadiparancs úgy alakilag, mint tartalmilag sérti alkotmányunkat és törvényeinket. A javaslatot Visontai Soma módosításával elfogadták. Ezután elfogadták még a kérvények 11. sorozatáról szóló javaslatot.

A Ház legközelebbi ülése hétfőn lesz

Komjáthy Béla jelöltsége.

Zajos választás Szikszón. — Szétrobbantott párt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 22.

Említettük ma, hogy Komjáthy Béla ismét jelöltette magát a Kassa melletti szikszói kerületben s ott is épen úgy indul a dolga, mint tavaly nyáron Aradon: szétrobbantotta a függetlenségi pártot, amelynek tekintélyes része nem akarja Komjáthyt „bevenni”, az ő hívei viszont görcsösen ragaszkodnak hozzá. A jelölőgyűlés lefolyásáról a következő részleteket jelentik:

A szikszói választókerület függetlenségi pártja tegnap délután újabb értekezletre gyűlt össze, hogy a jelölt személyét illetőleg döntő határozatot hozzon. A megegyezés nem sikerült, a párt egyöntetű határozatot nem hozott, hanem izgalmas jelenetek után a választók két pártra szakadtak. Az egyik párt élén Csoma István pártelnökkel Bárczay Sándor bárcai földbirtokos mellett foglalt állást, a másik párt Michnay Bertalan alelnök vezetésével Komjáthy Béla volt országgyűlési képviselőt öhajítja megválasztani.

A jelölő-gyűlésre több száz főnyi választógyűlt egybe a városháza nagytermében. Csoma István pártelnök lelkes szavakkal Bárczay Sándor földbirtokost ajánlotta. Ezután Sebők Ferenc dr., a párt jegyzője bejelentette, hogy tisztéről lemond, mert a pártelnök, mielőtt az értekezlet döntött volna, Bárczay Sándort ajánlotta a kerület jelöltjéül. Hasonló okból lemondott Michnay Bertalan alelnök is, s egyúttal jelöltül ajánlotta Komjáthy Bélát. Hosszabb beszédben utalt arra, hogy ha nem tudtak kerületbeli jelöltet kapni, akkor országos nevű politikus számára adják a mandátumot.

Ezután a Komjáthy hívei nagy lármával kivonultak a tereméből s a Központi szálloda termében folytatták a jelölést. Michnay Bertalan itt újabb beszédet mondott s méltatta Komjáthy érdemeit. Ezután Komjáthy embere, a ki már napok óta korteskedik a kerületben, ismertette Komjáthy Béla politikai egyéniségét a választók előtt. Az értekezletből Komjáthy Bélához Mich-

nay Bertalan, Szalánczy József s mintegy 300 választó aláírásával sürgőnyt küldtek, melyben felkérlik a jelöltség elfogadására s meghívják, hogy programbeszédet tartson.

Bárczay Sándor pártja Csoma István pártelnök, a kerület intelligenciájának és számos választó jelenlétében a városháza termében folytatta tanácskozását. Elhatározták, hogy 80 tagu küldöttséggel felkeresik Bárczay Sándort Bárcán s felkérlik a jelöltség elfogadására. Bárczay Sándor ma a jelölést elfogadta s programbeszédének megtartását vasárnap délutánra ígérte, a melyen Szappanos István és Hock János képviselők is meg fognak jelenni.

Bárczay és Komjáthy mellett erősen szerezkedik egy harmadik párt is: Deutsch Jenő. Főleg a szikszói kereskedők és iparosok csoportosulnak körülötte. Deutsch Jenő különben már a legutóbbi választások alkalmával is szerepelt mint jelölt.

Wenckheim gróf és a Csanádapácai Népbank.

Bartha plébánost megmentik.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 22.

Két ízben is hirt adtunk róla, hogy Wenckheim Frigyes gróf nagybirtokos bajlandóságot árult el a Bartha István plébános sikkasztásai folytán bajba került Csanádapácai Népbank megmentésére és ezirányban hetek óta folytak a tárgyalások. A Csanádapácai Népbank ügyének nagyfontosságú és kiválóan érdekes fordulatáról kapunk most hirt. Ez a fordulat egyszerűen örömdetes is, amennyiben a Népbank s ezzel sok szegény ember existenciájának megmentéséről van szó.

Mint a vizsgálat kiderítette, Bartha István plébános bűnös manipulációi összesen mintegy 150,000 koronával károsították meg a Népbankot. A hiányt az alapítóknak kellene megtéríteniök, kik azonban természetesen ily nagy összeget azonnal fedezni nem tudnának s így az azonnali kifizetések esetén a csőd elkerülhetlen volna.

Az alapítók csaknem valamennyien Wenckheim Frigyes gróf bérloői. A nagylelkű gróf, egyrészt, hogy ezeket az embereket, másrészt, hogy azt a 400 kiscgazdát, kiknek betétjei szintén odavesznének, az anyagi romlástól megmentse, elhatározta, hogy 60,000 korona kamatmentes kölcsönt nyújt a Népbank ügyeinek rendezésére a Békéscsabai Takarékpénztár-Egyesület közvetítésével.

Ezen összegén kívül az alapítók 100,000 korona erejéig bekebelezési jogot adnak ingatlanokra, amely összeg 5 év alatt törlesztetnék le, az üzleti nyereség félretételével. Ez idő alatt a Csanádapácai Népbank, mint ilyen fenmarad. Ilyenformán tehát a Népbank ügyeinek végleges rendezése Wenckheim Frigyes gróf nagylelkűségéből biztosítva van s azt a Békéscsabai Takarékpénztár-Egyesület már folyamatba is tette.

Egy békésmegyei lap értesülése szerint a sikkasztó Bartha István megmentésére is akció indult. Ennek élén Pándy István dr. csabai és Gerle Imre dr. szegedi ügyvédek állanak. Az akció Bartha nagyszámu barátjaitól gyűjtés útján kívánja megszerezni azt a 100,000 koronát, amelyet az alapítóknak kellene megfizetnie. Ha ez megtörténnék, az alapítók visszavonják a Bartha ellen tett följelentésüket. Természetesen csak tulságos optimizmussal lehetne az akció sikerében bizni.

Kaszinó-bál.

Arad, február 22.

A régi aradi farsangok egyik legfényesebb mulatsága ujul fel holnap, szombaton este a Fehér Kereszt nagytermében. A mult hetekben százával vitte szét a posta a meritett papirosra litografált elegáns meghívókat, amelyek beinvitáltak Arad város és a megye előkelő társadalmának színejavát a kaszinó bálra.

Kaszinó-bál! Emlékezetes nagy sikerek elevenednek meg azok előtt, akik már nem szerepelnek ugyan a rendezőség névsorában a „kaszinó ifjusága” között, de örömmel és büszkeséggel emlékeznek vissza a mult idők fényes kaszinó-bálgaira, amelyen ragyogó jókedvvel, fesztelen hangulatban vigadott együtt a város és a megye egész uri közönsége, amelyek után annyi himen-hir kelt szárnyra, annyi boldog pár talált egymásra...

Hogy most újra életjelt ad magáról a farsangi krónikában, a bálterem parkettjén is az aradi kaszinó, abban nagy része van a régi gárda egyik lelkes tagjának, aki most oda állott az ifjuság élére: Capdebo Géza ny. ezredesnek. Mióta Capdebo Géza igazgatja az aradi kaszinó dolgait, e rövid idő alatt is megelénkült már az élet a régi falak között s az ő lelkesedése ragadt át az ifjuságra akkor, midőn ennek a bálnak az eszméje felvetődött. S az eszmét nyomban a tett követte, amint Capdebo Géza elvállalta a bálbizottság elnöki tisztét, megerősítvén a gárdát a huszárönkéntesi kar kitünő táncosaival.

Annyi ambícióval, körültekintéssel és agilitással dolgozott ez a rendezőség, hogy elmaradhatatlan a multság sikere. A rendezés módja is sok mindenben elüt a most divó szokásoktól. Régi tradíciókat követve, a kaszinó nemcsak a fáradhatlan rendező szerepét játssza az estélyen, hanem a szeretetreméltó házigazdát is: vendégül látja a meghívott közönséget, amely belépődíjat nem fizet, sőt frissítővel felszerelt gazdag cukrászdát is bocsájt a közönség rendelkezésére, amelynek kényelméről és mulattatásáról minden irányban figyelmes gondoskodás történik.

A megelevenedett kaszinói élet nyilvános próbája lesz ez a fényesnek ígérkező multság, amely iránt a rendezőség a meghívások tapintatos, liberális intézésével is a legszeleesebb körökben igyekezett az érdeklődést felkelteni, hogy egyesítse egy elegáns, de azért nem feleszes multságban a város egész uri társadalmát.

Macsán asszony pezsgője.

Ne bántsd a rendőrt!

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 22.

Az eset úgy történt, hogy 1905. év december 3-án éjjel Macsán Mihályné Radnai uti korcsmájában egy vig társaság verődött össze. A társaság hat fiatal iparosból állott, akiknek jókedvű mulatozása, vig lármája kihallatszott az utcára is. Ugyanakkor végezte arra őrzárát Must Károly közrendőr, aki bement a korcsmába és figyelmeztette Macsánát a záróra leltére és annak betartására.

A figyelmeztetésnek engedve, a korcsmárosné felhívta a legényeket a távozásra. Ezek erre el is távoztak, de egy üveg pezsgőt magukkal vittek. Az utcára érve az egyik fiatal ember kinyitotta a pezsgőspalackot, amit a vig társaság hangos kacajjal fogadott. A rendőr, aki már távozófélben volt, a lármára vissza fordult, odament a habzó pezsgőt tartó ifjuhoz s kikapta annak kezéből a palackot, mert mind-

járt gyanította, hogy a fiatal ember jogtalanul jutott hozzá.

A legények erre neki támadtak Mustnak, szidalmazták és elakarták venni oldalgyverét, a pezsgős ifju pedig kiragadta a rendőr kezéből az üveget. Must erre segítségért sipolt s az odasiető rendőrjáratnak sikerült is Mustot kiszabadítani és a duhajkodó legényeket a városházára kísélni. Itt az előállításnál segédkező rendőrt, *Bárány Pált* még arcul is ütötte az egyik beszeszelt fiatal ember.

Az ügyet a rendőrség áttette az ügyészséghez, amely megindította a mulató kompanyia ellen az eljárást *hatóság ellen elkövetett erőszak büntette és lopás vétsége miatt*.

Ma tárgyalta ezt a szomorú végű mulatóságot az aradi törvényszék büntető tanácsa. A vádlottak és a tanúk kihallgatása meg a perbeszéd után a bíróság az ittassággal védekező legények közül ötöt két heti s egyet egy heti fogházra ítelt lopás, illetve hatóság elleni erőszak vétsége miatt. A védő felebbezést jelentett be az ítélet ellen.

Gazdasági akadémia Aradon.

Indítvány a törvényhatósághoz.

Egy életrevaló terv.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 22.

A harmadik egyetem, a második műegyetem, vagy egy ipari főiskola után való eredménytelen és mivel sem kecsegtető törtetés meghozta Aradnak azt a holdogító tudatot, hogy más városok, amelyeknek jobb összeköttetések vannak a kormányval, kaphatnak valamit, — Arad azonban a fent elsorolt tanintézetek egyikére sem számíthat. A meddő és előreláthatólag sikertelen törekvések után most végre olyan terv vetődött fel, amely kivihetőség dolgában megmérhetetlenül fölötte áll a fentieknek s amely megvalósulása esetén legalább is annyit használna Aradnak, mint egy két tüzérlaktanya.

Az egyetemekért és főiskolákért Pozsony, Szeged, Debrecen, Temesvár és Kassa versenyeznek. Pozsonynak megvan a maga főhercege, Temesvárnak és Kassának a maga minisztere. Debrecen és Kassa történelmi hagyományaik révén aspirálnak az elsőbbségre. Arad pedig épen a történelmi hagyományai révén, mint rebellis város, nem kap semmit. Nem bír konkurrálni.

Ez a helyzet érlelte meg *Szántay* Bélában, a város törvényhatóságának agilis tagjában azt az eszmét, hogy Aradnak olyan főiskola után kell törekednie, melyért nem folyik még ádáz tülekedés s amelynek Aradra helyezését az aradi viszonyok kellőleg indokolják. Ilyen főiskola lenne a keszthelyi akadémia mintájára létesítendő *felsőbb gazdasági iskola*. Lehetne ez akadémia, vagy a debreceni és kassai intézetekhez hasonló főiskola.

A tüzérlaktanya belekerülne a városnak közel félmillió koronájába és e mellett vajmi kevés előnyt jelentene a városra nézve. A gazdasági főiskolák ezzel szemben a konyhai termények termelése, az állattenyésztés, a gyümölcsstermelés terén az egész környékre oly áldásos hatást gyakorolnak, amelyvel egy tízezered által előidézett kávéházi és vendéglői forgalom előnye össze sem hasonlíthatók. A gazdasági iskolának 150—200 hallgatója, 10—12 családos tanárja a kereskedelmi és ipari forgalmat is legalább úgy emelné, mint egy tüzérezred.

A főiskolának minden előfeltétele megvan Aradon. A közelbennagy mintagazdaságok vannak; a szőlőtermelést a barackai mintatelepen lehet tanulmányozni. Szeszgyár, sörgyár, szóval a gazdasági termékeket feldolgozó gyáripar szintén van a közelben. És Debrecentől Orsováig, Zimonyig, Zágrábig, sehol egyetlen gazdasági főiskola. A Délvidék a 150—200 főnyi tanulócsoporthoz évente biztosítaná. Mivel pedig Magyarország minden valószínűség szerint még hosszú századokig agrikultur ország marad: a gazdasági főiskolák szaporítására föltétlen szükség van. Szükség van annál is inkább, mert hiszen a magyarvári és keszthelyi akadémiákból — amint azt tervezik, — amugy is egy gazdasági egyetemet akar csinálni a kormány.

Mindezek a körülmények azt a gondolatot adták *Szántay* Bélának, hogy akciót indítson egy Aradon létesítendő gazdasági akadémia érdekében. Erre a célra a városnak mintegy háromszáz katasztrális holdnyi területet kellene átengednie és a főiskolának épületet emelnie, ami jóval kisebb összegbe kerülne, mint a füstbement tüzérlaktanya építése. A földnek nem kell elsőrendűnek lennie. A csabai földművesiskola is régi téglagödrök helyén épült s ma valóságos paradicsomot varázsolt az agyagos rossz talajra.

Szántay Béla ma délután felkereste *Varjassy* Lajos polgármestert, akinek előadta tervét. A polgármester helyeselte az akciót s a maga részéről megígérte, hogy azt támogatni is fogja. *Szántay* Béla tehát az idevágó pontos adatok beszerzése után indítványt fog benyújtani a törvényhatósághoz a gazdasági akadémia létesítése tárgyában, kérve a szükséges terület átengedését s az iskolaépület felállítását. Remélhető, hogy a kormány nem fogja megtagadni azt a hozzájárulást, amelybe az intézet fentartása kerül.

Az életrevaló terv valószínűleg életképebbnek is fog bizonyulni, mint a tüzérlaktanya végleg jobblétre szenderült ügye.

Leégett pamutgyár.

Félmillió kár.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, február 22.

Csak néhány napja, hogy Budapesten az ó-budai kékfestő-gyár leégett és ma megint egy nagy gyári tüzről számol be fővárosi tudósítónk.

A Magyar Pamutipar részvénytársaság újpesti telepe gyulladt ki ma hajnalban. A tűz a gyártelep középső nagy pavillonjában támadt. Ez a pavillon az ugynevezett fonóda. 40 méter hosszú és 25 méter széles, földszintes épület, amelyben egymás mellett fonógépek vannak elhelyezve és munkások, munkásnők dolgoztak. Tegnap este 7 órakor kezdődött az éjszakai munka. Összesen 17 munkás és munkásnő dolgozott a gépek mellett. Hajnali három óra tájban az egyik munkás észrevette, hogy az egyik gépből surlódás következtében *szikra pattant ki*.

A szikra egy halom nyers anyagba esett, amely pillanat alatt lángra lobbant. A munkások között nagy riadalom támadt. Ajtón, ablakon keresztül menekültek az udvarra. A gépek körül temérdek nyersanyag és félgyártmány volt felhalmozva, amely rendkívül gyorsan tüzet fogott. A láng egyszeriben végig futott a hosszú termen, és pár perc alatt az egész helyiség égett.

A gyári tüzoltók nyomban hozzáfogtak az oltáshoz. Értesítették az újpesti és rákospalotai tüzoltókat, akik teljes felszereléssel vonultak a

tűz színhelyére. Kivonultak a közeli gyárak tüzoltóságai is, amelyek azonban a teljes erővel dühöngő tüzzel szemben tehetetlenül állottak. A lángok már a tetőn is áttörtek s a zsarátnokok zápomódra hullottak a szomszédos pavillonokra.

A veszedelem rendkívül nagy volt, mert a tűz közelében állott a raktár, amelyben nagymennyiségű készáru volt felhalmozva. A tüzoltók munkája tehát arra irányult, hogy a szomszédos épületeket megvédjék. Emberfeletti munkát kellett kifejtene az újpesti tüzoltóknak, hogy sikerüljön a tüzet lokalizálni.

Reggel 8 óra volt, amikor a tüzet elfojtották. A fonóépület kétharmadrésze tetővel együtt teljesen elpusztult. A romok alatt még mindig lappang a tűz és a tüzoltók most is foglalkozkodnak az oltással. A kár nagysága hozzávetőlegesen *félmillió korona*. Az összes gépek és nagymennyiségű nyersanyag, félig kész áru elpusztult.

A gyilkos tenger.

A „Berlin“ katasztrófája.

Borzalmas részletek.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Arad, február 22.

Méreteiben és formájában rettentő volt az a katasztrófa, amely a hollandiai partvidékeken játszódott le. A legborzasztóbb az, hogy a másfélszáz embert elpusztító tragédia a kikötő közvetlen közelében játszódott le, a partról szinte végig lehetett nézni az egész borzalmas színjátékot.

Az az operatársulat, mely a hajóval a tengerbevezett, Németország zeneművészetének kiválókat elitjét foglalta magába. Londonba az előkelő társaság meghívására mentek, hogy olyan zeneprodukciót nyújtsanak, amelyben a londoniaknak odahaza még nem igen volt részük. Hogy mily előkelő társulat volt ez, bizonyítja, hogy bárha kevés szereplője volt, esztétiként harmincezer korona költséggel dolgozott. Németország majd minden zeneközpontjából kiválogatták a java attrakciókat, úgy, hogy e katasztrófa legközvetlenebbül és első sorban a német zeneművészetet sújtotta.

A szerencsétlenségről az alábbi újabb táviratokat kaptuk:

A katasztrófa.

London, február 22. A Hoek van Hollandból érkező táviratok még fokozzák a borzasztó hatást, amelyet már az első szükségzavú táviratok okoztak. A *Berlin* gőzös közvetlenül a kikötő előtt pusztult el, amikor már a legtöbb utas a hajó fedélzetén volt, hogy néhány perc múlva szárazföldre jusson. Valamennyien maguknál tartották a podgyászukat és hálálkodtak, hogy a szörnyű éjjeli vihar után elhagyhatják a hajót. A kikötő a legjobbak és legkedvezőbbek egyike. Mind a két oldalon párhuzamos móló oltalmazza. Tegnap reggel háromnegyed 6-ig minden a legnagyobb rendben ment. A gőzös, amelynek nagyon viharos útja volt, mégis meglehetősen pontosan érkezett. De amint be akart fordulni a kikötőbe, egyszerre toronymagasságu hullámok zudultak rajta végig és a hajó nekiütődött egy kősziklának s a következő pillanatban beállott a katasztrófa.

Berlin, február 22. *Bertram* Theodor kamaraénekes véletlen következtében került csak

el a szörnyű katasztrófát. Ő tudniillik már egy nappal előbb elutazott. Az bizonyos, hogy sem *Van Dyck*, sem *Novak* nem volt a hajón.

Bécs, február 22. *Kraus* Félix dr. nagybátyja, aki Bécsben törzsorvos, táviratot kapott a művésztől, hogy ő és felesége Lipcsében vannak. Egy nappal hamarabb utaztak el Londonból és ennek köszönhetik megmenekülésüket.

Az áldozatok.

London, február 22. Herbert Artur királyi futár, aki szintén a „Berlin” gőzösön volt és életét vesztette, a kopenhágai, pétervári, berlini és teheráni udvarokhoz volt kiküldve; számos fontos irat volt nála.

Hoek van Holland, február 22. Eddig 29 holttestet sikerült partrahozni. Ezek között van egy asszony és egy körülbelül 5 éves fiúgyermek. A holttesteket a Rosenburg-szigeten fekvő Waterweg mellett vetette patra a tenger. Délután 4 órakor a Wodam gőzös kikötött Waterweg mellett. A hajó legénysége összesen tízre becsüli azoknak számát, kik a Berlin roncsain vannak. Attól tartanak, hogy ezek is az éjjel a tengerbe fullnak.

London, február 22. Ma este nyolc órakor hozták hivatalosan nyilvánosságra a vizbefult német operaénekesek neveit. Ezek a következők:

Büttel kisasszony, Berlin. *Sterndorf* kisasszony, Berlin. *T. Lehmann* kisasszony, Berlin. *H. Lehmann* kisasszony, Berlin. *Wild* kisasszony, Berlin. *Gabler* kisasszony, Drezda. *Theile* kisasszony, Drezda. *Schöne* kisasszony, Mannheim. *Grünberg* kisasszony, Drezda. *Schroetter* asszony, Berlin. *Rank és neje*, Berlin. *Wen-berg és neje*, Berlin; gyermekükkel és cseléddel együtt. *Berbrain* asszony, Berlin. *Stellmach*, Köln. *Hartmann* Ferenc, Berlin. *Dara Otto*, Trier. *Heilbrunn*, Berlin.

A társaságnak tehát huszonegy tagja fulladt a tengerbe. Eredetileg 48 akart a „Berlin” hajón utazni, de a többiek a rossz idő miatt visszamaradtak. *Denninger* Londonban az elutazás előtt visszasietett a szállodába, hogy egy ott felejtett tárgyat elhozzon, de lekéste a Hartwich-ba menő vonatot. A vizbefultak közt levő *Schöne* kisasszony a társulat első szopránénekesnője volt.

A katasztrófa szemtanul.

London, február 22. *Parkinson* kapitány, aki egyedül menekült meg az elsüllyedt Berlin gőzösről, a következőket beszéli:

Reggel 4 órakor kajütömben aludtam, mikor hirtelen heves lökést éreztem. Felkeltem és anélkül, hogy felöltöztem volna, a fedélzetre futottam. Szirt emelkedett előttünk. Azonnal átláttam, hogy nagyon veszedelmes helyzetbe jutottunk. Gyorsan lefutottam a köpenyemért és a parancsnoki hidra siettem.

— Nagyon rosszul állunk! mondottam a hajó kapitányának és ő így felelt:

— Ugy látszik, önnek igaza van.

A hidon maradtam, míg a hajó süllyedni kezdett. A kapitány közölte velem, hogy a gépek teljes gőzzel dolgoznak, de nem képesek a hajót kiszabadítani. Azután a főgépész jött a hajóhidra és jelentette, hogy a víz kezd a gépházba betódulni. A kapitány és a gépész erre lementek a hidról, nem tudom hová és intettek, hogy én is tegyem ugyanazt. Én azonban nem bíztam a hidban, mely már roskadozott, egy láncba kapaszkodtam és azon bocsátkoztam le. A fedélzetre estem. Ott egy rakáson összezsúfolva álltak az utasok. Az asszonyok kiabáltak, a gyermekek sirtak. A rettenetes hideg azonban a gyermekeket csakamar megölte. Azután egy asszony halt meg, egy órával rá két másik asszony. A hajó végén több utast láttam, de nem tudtam, hogy érzik magukat.

Beláttam, hogy a hajó eleje valószínűleg nem sokáig bírja már ki és átkiáltottam az ottelevő utasoknak, hogy jöjjenek át a másik oldalra. Aggodalmam alapos volt, mert a hajó másik fele csakhamar elsüllyedt. Azután egy hatalmas hullám jött és lesodort bennünket.

Hoek, febr. 22. A partör, aki éjjel-nappal ellenőrzi a hajókat, a hajótörést a következőkép írja le:

— Reggel 5 óra 15 perckor a szokott időben érkezett a Berlin *Hoek* elé. Az orkán abban a percben a legnagyobb erővel tombolt és a vihar által óriási magasságban fölkorbácsolt hullámok a hajót az északi molóra dobta, ahol az óriási bazaltsziklákon ketté tört. Azonnal mentőhajót hívtunk, amely nyomban elindult, de a vihar miatt a hullámok oly magasan jártak, hogy a mentőhajó nem mehetett ki a tengerre. Fél 6 órakor a Berlin fedélzetén kialudtak a villamos lámpák, jeléül annak, hogy a víz behatolt a gépházba. A jelzések is elmaradtak. Egy negyed órával 7 után, amikor egészen kivilágosodott, a szerencsétlenül járt hajó fedélzetén egy sereg összezsúfolt ember látszott, akik a folyton süllyedő hajón egyre magasabbra kuszáltak és egymásba kapaszkodtak. Az örvény végül a hajó egész elő részét lerántotta a mélységbe, ahol azok, akik az első roppanás után még életben maradtak, mintegy másfél óráig vívódtak a halállal. A mentőgőzös később négy embert vett föl, akik közül egy már halott volt, kettő pedig a parton halt meg. Mialatt az orkán egész napon át dühöngött, a hajó hátsó részén mintegy 20 embert láttunk kétségbeesítő helyzetben, zsebkendőikkel integetve, de a parton álló sok száz ember, aki vérző szívvvel nézte vergődésüket, nem segíthetett rajtuk.

Az utolsó segélykiáltás.

Amsterdam, február 22. Tegnap délután 5 óra tájban a hullámok a partra sodortak egy pléhdobozt, amelyben egy cédulát találtak a következő sorokkal:

15 ember segítséget kér. A Berlin donányzó szobájában várják a menekülést.

A kikötőből el is indult a mentőgőzös a nagy viharban a roncsokhoz, de még éjszaka sem tért vissza. Éjjel után 2 órakor visszajött a propeller és hírül hozta, hogy nem lehet megközelíteni az elsüllyedt gőzöst és élőt nem látni a tengerbe kinyuló roncsokon. Londonból tömegesen jönnek a táviratok, amelyekben hirt kérnek az áldozatokról. Éjszaka még nagyobb lett a vihar és aligha fog még valaki is megmenekülni az elsüllyedt hajó roncsaiból.

Hoek van Holland, febr. 22. A Berlin szerencsétlenül járt utasai közül tegnap este 6 óráig 35 holttestet, a többek között hat nő és egy gyermek holttestét szállították partra. A legutóbbi jelentések szerint a gőzös romjain még négy személy tartózkodik, a mentőcsónak azonban nem közelítheti meg a hajóroncsot. A hajószállítmányoknak egy részét halálosan megtalálták. Az éj beálltával még határozottan látták, hogy a Berlin roncsain néhány ember tartózkodik. A mentőgőzsnaszád egész napon át kísérleteket tett a hajóroncs megközelítésére, de mindannyiszor hiába. Mint hogy a tenger némileg nyugodtabb, éjjelkor újabb mentési kísérletet tesznek. A kapitány azt reméli, hogy sikerülni fog a hajótöröttekig eljutni.

Uj menekültek.

London, február 22. *Hoek*-ban állandóan oly nagy vihar uralkodik, hogy lehetetlen az elsüllyedt hajó megközelítése. Az egész hajó elmerült és most már azt hiszik, hogy a hajón volt 144 ember közül csak a tegnap megmentett *Parkeson* élte túl a katasztrófát.

Hoek, február 22. Ma délután fél öt óráig 35 holttestet találtak meg a hullámokban.

Rotterdam, február 22. Egy vontató hajónak mentőbarkával sikerült megközelítenie az elsüllyedt hajót és amint a parttól látszik, nyolc embert meg tudott menteni. Most megkísérli a vontatóhajó, hogy gőzhajóra szállítsa a megmentetteket.

Hoek, február 22. A *Clifton* gőzös a katasztrófa alkalmával közel volt a Berlin-hez, de szerencsésen befutott a kikötőbe. Személyzete most néhány érdekes részletet mond el a szerencsétlenség lefolyásáról.

Kopenhága, február 22. *Jütland* nyugati partján zátonyra jutott és szétzúzódtott egy norvég gőzös. A hajó 18 főnyi legénysége a tengerbe fulladt.

Vörös László — Hentaller ellen

Birói elégtételt kér.

A zárszámadások titkai.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 22.

Azzal, hogy a zárszámadási bizottság az aktákat még nem publikálta, nem mult el a politikai körökben uralkodó izgalom. A Ház folyosóin tovább találgatják, hogy mi van az aktákban, de a találgatások mellett mind újabb adatok kerülnek a nyilvánosságra.

A mai adathoz egy nyugtaról van szó, a melyen *Pázmándy* Dénes volt országgyűlési képviselő elismeri, hogy a Fejérváry-kormány rendelkezési alapjából 2000 koronát fölvetett. Ez a leleplezés bombaként hatott. *Pázmándy* valamikor Ugron-párti 48-as képviselő volt. A Bánffy-választások alatt kimaradt a Házból és azóta meglehetősen bizonytalan existenciát folytat. Gyakran utazott a külföldön, ahol állítólag mint politikai ügynök működött. A Fejérváry-kormánytól is külföldi kiküldetés címen vette föl a 2000 koronát.

Előfordul az akták között egy 1000 és 5000 koronáról szóló nyugta is. Mind a két nyugtat *Pályi* Ede állította ki. Az egyik nyugta így szól:

Elismervény 1000 azaz ezer koronáról, a melyet sajtóközlemények közzétételéért vettem föl.

Pályi Ede dr.

A másik nyugta ceruzával névjegyhátlapjára van írva és így szól:

Otezer koronát fölvettem.

Pályi Ede dr.

Hogy mire vette föl *Pályi* ezt az összeget, arról nem szól a nyugta. Megjegyzendő, hogy a M. Sz. rendes államvasuti átalánya más tétel alatt szerepel.

Egyelőre ennyi szivárgott ki a Fejérváry-kormány aktáinak titkaiból.

Hentaller Lajosnak, a zárszámadási bizottság elnökének szemrehányást tesznek, hogy a bizottság tegnapi ülésén nem tárgyalták a 200.000 koronáról szóló aktákat. *Hentaller* a szemrehányásokra kijelentette, hogy nem tudta, hogy halasztó indítványt fognak benyújtani. Neki semmi oka sincsen a darabont-kormány piszkos, gaz dolgait eltitkolni.

A Fejérváry-kormány volt kereskedelmi minisztere, *Vörös* László ma a *Figyelő* c. könyomatában nyilatkozatot tesz közzé, amelyben kijelenti, hogy *Hentaller* ellen a birói utra lép. Ugyanebben a nyilatkozatban *Vörös* kijelenti, hogy nem igaz a lapoknak az a híre, mintha *Gottier* Lajos piliscsabai gyógyszerész tőle pénzt kapott volna. A zárszámadások aktái között más *Gottier* szerepel.

HIREK.

— **A nemzetiségi izgatások ellen.** A képviselőház kérvényi bizottsága ma délután ülést tartott, amelyen 265 kérvényt tárgyalt le. Ezek között volt 32 törvényhatóságnak a sajtószabadság megerősítésére és a sajtóvisszaélések ellen benyújtott fölratai, amelyeket a bizottság pártolólág terjeszt a Ház elé. 18 törvényhatóság arra kéri a képviselőházat, hogy a magyar állameszme, az alkotmány és a törvényes rend ellen mind erőszakosabban föllépő nemzetiségi izgatás megfékezésére a törvényhozás tegye meg haladéktalanul a szigorú intézkedéseket. A bizottság elfogadta *Zakariás* János előadó javaslatát, amely úgy szól, hogy a nemzetiségi izgatásokkal szemben elérkezett az idő arra, hogy a nemzetiségi, a büntető és a választási törvény megfelelőleg módosíttassék és a kormány utasíttassék a módosításoknak mielőbbi beterjesztésére. 58 székely községnek az erdő-törvény revíziójára vonatkozó kérelmére a bizottság kívánatosnak mondja, hogy a közlegelők hiányának csökkentésére a kormány tegye meg a szükséges intézkedéseket.

— **Magyar politikusok Bécsben.** Bécsből táviratozzák, hogy Apponyi Albert gróf, Rakovszky István, a magyar képviselőház alelnöke és Fejérváry Géza báró ma odaérkeztek.

— **Egy képviselő halála.** Budapest-ről táviratozzák: *Szluha* János, országgyűlési képviselő Nagymező-utca 14. szám alatti lakásán ma délután hirtelen meghalt. Halálát agyszélbűdés okozta. Délben vendégei voltak Szluhának, aki ebédközben hirtelen annyira rosszul lett, hogy ágyba kellett feküdnie. Rögön orvosért küldtek, de mire az megérkezett, Szluha már halott volt. Szluhát 1905-ben *Szakcsón* választották képviselővé.

— **Az aradi vízművek megváltása.** A vízvezeték megváltásának módjait megállapító szakbizottság a múlt év december hó 31-ikén tudvalevőleg összeült, hogy elnököt válasszon. A város és a vízvezetési társaság által kiküldött szakférfiak az elnök személyére nézve nem tudtak megállapodásra jutni s így a felek a szerződés 13-ik pontja értelmében a belügyminisztert keresték meg, hogy a bizottság részére elnököt jelöljön. A belügyminiszter leírata ma érkezett meg *Varjassy* Lajos polgármesterhez s ebben a bizottság elnökévé *Heinrich* Sándort, az Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár vezérigazgatóját nevezte ki. A polgármester holnap értesíti *Heinrich* Sándort a miniszter döntéséről. A bizottság elnöke a közel jövőben tanácskozássra hívja össze a szakbizottság tagjait.

— **A ruthén diákok éhségstrájkja.** Lemberg-ről táviratozzák: A ruthén diákok esete mind szenzációsabbá kezd válni. A vádtanács a tegnapi kihallgatások alapján a mai napon 16 diák szabadlábra helyezését határozta el. A börtönigazgató tudomására hozta a 16 diáknak a szabadon bocsátásukat, de ezek kijelentették, hogy szolidarisak többi kollégáikkal és mindaddig nem hagyják el a börtönt, amíg kollégáik szintén nem távoznak a börtönből. A mai napon is valamennyi letartóztatott *visszatartott minden ételt és italt.* A hatóság nem tudja, hogy mit csináljon a diákokkal. A 16 szabadlábra helyezett diák közül csak nehezen sikerült négyet úgy kicsalni a börtönből, hogy az igazgató ezt mondta nekik, hogy társaikat is szabadon bocsátották és azok az utcán várják őket. Az utcáról a becsapottak rögtön visszazaladtak, de becsukták előttük a börtön kapu át. az igazgatóság holnap *erőszakkal* viteti ki a szabadlábra helyezettakat a börtönből. Néhány diákon az éhség folytán ma este már láz ütött

ki. Ha holnap nem engedik ki az összes diákokat, akkor 20 göög katolikus is jelentkezik, hogy szolidarisak a letartóztatottakkal és börtönbe akarnak kerülni.

— **Tisza István arcképe.** A miniszterelnök arcképe tudvalevően ki vannak függesztve a budavári miniszterelnöki palotában. A sorozatból eddig csak *Tisza* István gróf arcképe hiányzott. A festményt, mint Budapest-ről jelentik, *Stetka* Gyula festőművész most elkészítette s azt szintén kifüggesztették a budavári palotában.

— **Házvétel.** Az Andrassy-tér és Batthyány-utca közt lévő Kiss féle háznak a Batthyány-utca felé eső 2 emeletes épületét *Hajós* Árpád gyógyszerész ma megvásárolta.

— **Ötmillió éhhalálra ítélt.** *Sanghai*-ből táviratozzák: *Kerton* kapitány, a külföldiekből alakult segélybizottság elnöke a *sanghai* alkirályhoz jelentést küldött, amelyben azt mondja, hogy mintegy 10 millió embert éhínség fenyeget. Ezen emberek fele halálra van ítélve, ha a kormány nem tesz mielőbb hatásos intézkedéseket. *Kerton* panaszkodik, hogy a külföldi segélybizottság akcióját a hatóság akadályozza.

— **A tulipán sorsjáték sorsolása** e hó 24-re volt kitűzve. Minthogy azonban az árusítás még folyik, a sorsolást május hó elsejére halasztotta a bizottság.

— **Fő a jó kedély.** *Varsó*-ból táviratozzák, hogy egy 15 főnyi rablóbanda kirabolt egy itteni postahivatalt. A rablásnál 11 embert, tisztviselőket és katonákat megöltek és többeket megsebesítettek. Az elrabolt összeg 11000 rubel. — *Baku* ból táviratozzák: A zsidóellenes vérengzések és az utcai harcok még egyre tartanak. Tegnap este a rendőrök és tüntetők harcánál 30 ember halálát lelte. A zsidók bezárták üzletheiket és vonakodnak a tözsdét meglátogatni. A hatóság bezáratta az iskolákat.

— **Letartóztatott szerkesztő.** *Marosvásárhelyről* jelentik, hogy ott a vizsgálóbíró tegnap délután előzetes letartóztatásba helyezte *Szebenyei* Ernőt, az ottani *Székely Lapok* felelős szerkesztőjét. Még pedig amiatt, mert a szerkesztő ellen hat rágalmozási és becsületsértési pör folyik. Ilyen deliktum miatt tudvalevőleg nem igen szoktak valakit a szabadságától megfosztani. A letartóztatás furcsa fényt vet az ottani állapotokra. *Szebenyei* ugyanis egy radikális függetlenségi lapot szerkeszt és éles harcban volt a maros tordai főispánnal, *Farkas* Alberttel, akinek a bukása hírét jelezték a napokban. A főispán bukását *Szebenyei* művének tulajdonítják ottani hivatalos körökben és már hetek óta elkeseredett üldözésnek volt kitéve a fiatal szerkesztő, aki már két év óta lakik *Marosvásárhelyen*, s nagy népszerűségnek örvend a városban. A letartóztatás oka jogilag is abszurdum. *Szebenyei* ellen hat rendbeli sajtópör van folyamatban és tegnap, mikor a hatodik ügyben — egy becsületsértési perben — a vizsgálóbíró kihallgatta, elrendelte ellene az előzetes letartóztatást. A darabantok idejében hallottunk ilyen terrorizmusról, de még akkor sem mertek sajtó útján elkövetett vétségekért valakit vizsgálati fogságba helyezni. Hogy mi lehetett az ilyen eljárás mozgatója, azt nem is lehet megérteni. A vádtanács előreláthatólag szabadlábra helyezi *Szebenyeit*. A városban a letartóztatás híre nagy felháborodást keltett. A szociálisták végigvonultak az utcákon s hangosan éltették *Szebenyeit*, akinek szabadlábra helyezését különben mindenki követeli.

— **E tünt képviselője öltek.** *Asch*-ből táviratozzák: Két alldéutsch képviselőjelölt, *Schreiter* és *Strauski* programbeszédet akartak mondani *Roszbach* városában és kocsin igyekeztek a városba. Utközben nagy hóvihár támadt és egy erdő előtt a kocsis kijelentette, hogy nem haj-

landó tovább vinni a képviselőjelölteket. Egy-szerűen leszállította a két férfit és egyedül visszatért *Aschba*. Azóta a két jölölről semmi hír sem érkezett. Lehet, hogy menhelyet találtak egy közeli községben, de mivel minden közlekedés és forgalom szünetel, nincs kizárva, hogy a két alldéutsch szerencsétlenül járt.

— **Pincetűz az Árpád-téren.** Ma hajnalban *Hanyecz* István közrendőr észrevette, hogy *Szekeres* János asztalosmester Árpádlér 4-ik szám alatt levő pincehelyiségének ajtaján füst tödül ki. A rendőr a házmaster segítségével feltörte az ajtót s konstataulta, hogy a pincében levő gyaluforgács és fűrészpör ég. A tüzet csakhamar eloltották. A kivonult tüzelőknak nem akadt dolguk. A tűz úgy keletkezett, hogy a kályhából szikra esett ki a forgácsra. A kár jelentéktelen.

— **Nem kell kuli!** Magyarországra drága pénzért akarják hozatni őket: Amerikának ilyen sem kellenek. Most törvénybe is iktatták a kulik kizárását s mint a *Times* Washington-ból jelenti, az Egyesült-Államok kormányát Tokióból arról értesítették, hogy a japán kormány szintén hozzájárul a kulik kizárásához.

— **A város és a lőszer korlátozása.** *Arad-vármegye* törvényhatósági bizottsága ma átiratot intézett a városhoz, hogy szerkeszsen egy fegyvertartási szabályrendeletet, amely a lőszer beszerzését korlátozza.

— **Hadgyakorlatok szeptemberben.** Mivel a legénység kiképzését ezidén csak elkésve lehetett megkezdeni, az összes hadgyakorlatok eltolódnak. Lesznek azért ezred, dandár, hadosztály és hadtestgyakorlatok is, utóbbiak azonban csakis kisebb méretekben. Mivel a kiképzéssel szeptember előtt el nem készülnek, a mint értesülünk, a hadgyakorlatok és ezzel járó összpontositások az idén csak *szeptember végén* kezdődnek és október havára fognak átnyulni.

— **Gyilkos hegy.** *Forly*-ből táviratozzák: *Merkato* Caraceno közelében hegyomlás rombadöntött egy parasztházat. A gazda elmenekült, nejét és négy gyermekét holtan huzták ki a romok alól. Másutt is történtek hegyomlások, a melyek azonban nem okoztak kárt.

— **Rendfőnök és szobrász.** Két esztendeje folyik a pörösködés *Csák* Czirjék dr. minorita rendfőnök és *Albert* Andor aradi szobrászművész között az aradi bíróságok polgári és büntető osztályai előtt. A pörpatvar tudvalevőleg abból származott, hogy *Csák* dr. megbizta *Albert* egy *Mária* szobor elkészítésével, de ennek a szobrászművész a rendfőnökkel időközben támadt differenciák miatt nem tett eleget. *Albert* hozzáfogott ugyan a minorita-templomban a munkához, de az összetűzés után abba hagyta az alkotást és természetesen magával vitte szerszámaikat is. *Csák* dr. ekkor ügyvédje, *Fényes* Kálmán útján lopás miatt följelentést tett *Albert* Andor ellen, akit azonban a bíróság fölmentett, mire a művész hatóság előtti rágalmozás címén panaszt emelt a rendfőnök és ügyvédje ellen. *Albert* panaszát ma tárgyalta az aradi járásbíró. A felek képviselőinek meghallgatása után *Révay* Kálmán dr. albiró fölmentette *Csákot* és *Fényest*. A rendfőnököt azzal az indokolással, hogy nem bizta meg *Fényest* lopás miatti följelentés megtételével, az ügyvédet pedig azért, mert *Albert* volt társa maga jelentette ki, hogy *Albert* elvitte a rendszerszámaikat. A szobrász képviselője fölbezzett az ítélet ellen.

— **A csabai ipartestület új tisztikara.** A békés csabai ipartestület közgyűlésén *Achim* János, az ipartestületnek 22 év óta jegyzője, agkorára való hivatkozással lemondott állásáról. *Achim* János érdemeit ifjbb *Horváth* Mihály méltatta s indítványára eredményes buzgó munkálkodásért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a közgyűlés *Achim*nak, akit örökös diszjegyzőül vá-

lasztottak meg. Elnök lett *Wagner József*, alelnök *Achim László*, ügyész *Pándy István dr.*, jegyző ifjabb *Horváth Mihály*. A nyugalomra vonult *Achim János*, mint a kereskedelmi és iparkamara kültagja, gyakran megfordult Aradon is és élénk részt vett az iparosság minden országos mozgalmában.

— **Megszökött mérgekverő.** Ugy látszik, a knézi mérgekverésnek még mindig vannak szabadon járó hősei. Mint Knézről jelentik, *Vladóné* szül. *Faruceszka Márta* knézi asszony ellen az a gyanu irányult, — és újabban mind több tápot nyert — hogy része volt több mérgezésben. Amikor az asszony észrevette, hogy megfigyelik, megszökött. A vizsgálóbíró kiadta ellene a köröző levelet.

— **Ítélet Bihary hadnagy ügyében.** Ismeretes a lapok híradása révén egy fiatal nagyváradi 37-ig gyalogezredbeli hadnagynak, *Bihary Sándornak* az esete, aki engedély nélkül két hétig távol volt ezredétől. A megdöntött katonatiszt ügyében a jövő héten fog ítéletet hozni a hadbíró. A szigorú katonai reglamek ebben az esetben a rangvesztést helyezi kilátásba s valószínűleg így is fog szólani *Loschmidt* hadbíró ítélete. Ez esetben *Bihary Sándor* még két évig mint közlegény tartozik szolgálni a hadseregben.

— **Portland herceg regénye.** *Londonból* jelentik, hogy most az angol parlament megnyitása után, a lordok háza legközelebb foglalkozni fog a szenzációs pörrel, amelyet egy *Bruce* nevű fiatal ember indított *Portland* herceg ellen, akit azzal vádol, hogy olyan címet, vagyont és rangot bitorol, amely őt, *Bruce* illeti. Megemlékeztünk már erről az ügyről, amelynek regényes előzményei vannak. Amikor *Portland* ötödik hercege 1879-ben gyermektelenül elhunyt, örökét unokaöccse foglalta el, mint *Portland* hatodik hercege. Néhány évvel az ötödik herceg halála után egy *Crickman* nevű ember lépéseket tett mostoha fia érdekében, azt állítván, hogy ez törvényes fia az elhunyt hercegnek. *Crickman* egy regényes történetet beszélt el, azt állítván, hogy a herceg két életet élt. A nagyvilág előtt mint *Portland* hercege szerepelt s azonkívül volt neki a *Baker-streeten* egy droguériája, amelyet *Bruce* néven vezetett. Ez alatt a név alatt nőül vett egy leányt, akitől egy gyermeke származott. Ennek az özvegynek ő lett a második férje. Akkoriban a lordok háza elutasította *Crickman*-nak a kérését mostoha fia elismerése iránt, most az ifjú *Crickman* megújította az akciókat az ő tangjának elismerése érdekében és éppen azért az angol arisztokrácia körében nagy érdeklődéssel várják a lordok házának döntését, mert ha az ifjú *Crickman* be tudja bizonyítani származását, akkor *Portland* herceget, aki 27 év óta élvezi az óriási vagyont és a rangjával járó dícsőséget, a fiatal *Crickman*, illetve a fiatal *Bruce* fogja felváltani.

— **Tavaszdíj.** A meteorológiai téliutól még hét nap választ el bennünket, sőt a csillagászok megállapítása szerint még négy hétnél is tovább kell várunk a tél végére, s mégis mintha már kopogtatna odakint az ifjú tavasz. Bár a tavaszt hirdető szél nem olyan nyájas mint május fuvalma, mégis egyre újabb meleget hoz a röviddel ezelőtt még egészen téli tájra. A természet új életre ébredésénél a nap is minden töle telhetőt elkövet s melegítő sugarakat küld a földre. Tegnap már teljesen tavaszias eső kerekedett, amely azonban nem tartott soká, mert alighogy az aszfalt megnedvesedett, elkezdett hullani a hó. De már nem az a haragos, téli havazás volt ez, hanem a kiszikkadt hófelhők utolsó morzsjaja. Kétségtelen végre, hogy nemsokára megjelennek a korzon a tavaszi toalettek s az utcasarkon a marónisütő helyen kertészasszonyok árulják a hóvirágot, meg az ibolyát . . .

A tótkomlós makói vasut. A *tótkomlós* — *makói* vasut ügye lassankint bár, de mégis halad előre. *Makó* város képviselőtestülete egy bizottságot küldött ki, amelynek célja az érdekeltek hozzájárulási összegére nézve a számbeli mennyiséget meg tudni. Ez a bizottság egy al-

bizottsága által végzi most ezt a küldetést. Az albizottság eddigelé járt *Tótkomlós* községben, *Blaskovich* Aladárnál és *Kiskirályhegyes* községben. *Tótkomlós* község vezetői a legnagyobb jóakarattal karolják fel a vasut ügyét és a legmesszebbmenő anyagi segítséggel készek járulni a vasut építéséhez. *Blaskovich* Aladár, ha a vasut egyenes irányban fut a birtokán keresztül, esetleg kétszáz ezer koronáig terjedő támogatást is kilátásba helyezett. *Kiskirályhegyes* község maga is egy elesett szegény község, az anyagi támogatása nem sokra tehető. A bizottság folytatja tanulmányozását a püspöki uradalomnál és magánosoknál. Valószínű, hogy a jövő héten teljesen elvégzi munkáját és beszámol eljárásáról. Az eddigi eredmény a vasut létesítésére elég biztató.

— **Az utolsó stáció.** Ismert neve van *Aradon* *Fischer* József temesvári butorkereskedőnek, aki pár év előtt *Fischer J.* cég alatt butorüzletet nyitott a Szabadságtéren, de végül zajos afférje támadt a háziurával, *Schwarcz* Jenő dr.-ral, akivel röviden úgy intézte el a dögát, hogy nagy írott plakátokat ragasztott ki róla a kirakataiban, míg a rendőrség le nem vette azokat, a hitelezők pedig csődöt kértek az üzlet ellen. Később, a csődeljárás során is sok dolgot adott az ügyvédeknek és a bíróságnak. *Fischer* József, aki mindenütt fenhargon dicsekedett azzal, hogy az ő beszámíthatatlanságát hivatalos uton is megállapították, mint ilyen a legvakmerőbb erőszakosságokat követte el. Legutóbb Temesváron a *Corvin Mátyás*-utcában nyitott butorüzletet, amely azonban szintén hamar eljutott a csődhez. Ez még jobban megrendítette az egészségét és viselkedése most már szinte közveszélyes jelleget öltött. Boldogot-boldogtalant megszólított az utcán és alig volt hivatalnok, akit ne molesztált volna a hivatalában. Több bünyű feljelentést tettek ellene e viselkedéséből kifolyólag, de a bíróságok, elmebeli állapotára való tekintettel, mindannyiszor beszüntették ellene az eljárást. Nemrégiben a nagyszabeni elmeorvosintézetbe szállították, de ott az igazgató nem akarta felvenni, mire visszahozták Temesvárra. Tegnap délelőtt a városi pénztárban — ahol valami csekély segélyt vett fel — megtámadta és inzultálni akarta az ellenőrző bizottság több tagját. Nagynehezen lefogták a dühöngőt és bekisérték a rendőri őrszobába. Itt *Weisz* Feodor dr. kerületi orvos megvizsgálta és konstataulta, hogy a szerencsétlen ember közveszélyes örült. Beszállították a közkórház elmebeteg osztályába.

— **Nagy tűz Biharmegyében.** *Schwarcz* Márton földbirtokos nagybányai gazdaságában hatalmas tűzvész pusztított. A lángok a gazdasági lak tetőzetén törtek elő s a magtárba is átsapott a tűz. A pusztító elemmel nem birt a megfeszített emberi erő. Egy óra alatt a tiszti lak teljes berendezésével, minden butorzatával porrá égett. Elhamvadt a tűzben 20 vagon buza, nagymennyiségű tengeri és két cséplőgép, továbbá számos gazdasági felszerelés. Késő este volt már, a mikor a tüzet a *Schwarcz* Adolf gazdaságot vezetője alatt dolgozó cselédség elfojtotta. A kár meghaladja a 100.000 koronát.

— **Tenyészbikavásár Aradon.** Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület, karöltve a nagyváradi m. kir. állattenyésztési felügyelőséggel, február hó 26-án *tenyészbikavásárt* rendez Aradon. A vásárra aradvármegyei nagybirtokosok és kigazdák összesen 118 bikát jelentettek be, főleg magyar, pinzgau, simenthali és herni fajtákat.

— **Prasservatív** ideális legjobb minőségben *Vojtek* és *Weisz*nál.

Az aradi színház ügyei.

A rögtönzések ellen. — A társulat hiányai. — Elismerés Szendreynek. — Szabad a cirkusz! — A vasfüggöny, mint kulturális akadály. — A színművek felülbírása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, február 22.

A város színügyi bizottsága *Varjassy* Lajos polgármester elnöke alatt ma délután öt órakor ülést tartott, amelyen *Szendrey* Mihály színigazgatónak két beadványával foglalkoztak. A színigazgató ugyanis a szerződés 19-ik pontjának módosítását kérte olyaténképpen, hogy cirkuszelőadások megtartására csak akkor adjon engedélyt a kapitányi hivatal, ha színházi előadások nincsenek. A másik beadványban *Szendrey* két színügyi bizottsági tag kiküldését kérte, akikkel együtt szerkeszti meg a fiókopera ügyében a belügyminiszterhez terjesztendő feliratot.

Az ülésen a színtársulat működéséről is jelentést tettek és néhány fontosabb ügyben hoztak határozatot. Az ülés lefolyásáról az alábbi tudósítás számol be:

(Impresziók a társulatról.)

Napirend előtt elsőnek *Müle* Lajos dr. szólalt fel. A színügyi bizottság — ugymond — azért van, hogy életjelt adjon magáról. Hónapok óta nem hívták össze a bizottságot, amelynek tagjai csak a lapokból értesülnek a színház ügyeiről. Az a véleménye, hogy a bizottságot meghatározott időszakokban hívják össze, hogy a tagok elmondhassák észrevételeiket. Áttért ezután a színtársulat működésére. A múlt héten olyan előadásokat látott, amelyekben a színészek izetlen rögtönzéseket engedtek meg maguknak, hogy a karzat közönségétől tapsokat nyerjenek. Meg van arról győződve, hogy a színészeknek ez az eljárása nem fér össze *Szendrey* színigazgató izlésével. Ezt azért tartotta szükségesnek felemlíteni, hogy a színigazgató intézkedjék.

Varjassy Lajos polgármester indítványára a bizottság kimondta, hogy az elnök minden hó első felében hívja össze a bizottságot.

Mandl Vilmos dr. szólalt fel ezután. A bizottság utolsó ülése óta azt tapasztalta, hogy az alténekesnő elment a társulattól. Most pedig arról értesült, hogy a bonvivant és komikus szerepköre betöltetlen. Az igazgató gondoskodik, hogy az eltávozottak helyébe új tagokat szerződtessen. A társulat egyébként minden tekintetben megfelelni igyekezett az aradi színészet színvonalának. A drámai műfajban a *Tolvaj* és a *Tökéletes feleség* előadása művészi magaslaton volt. A *Tosca* című opera a kis zenekar dacára sikert aratott s a szereplők a lehető legjobbat nyújtották. Azt indítványozza, hogy a bizottság fejezze ki elismerését a társulat összes tagjainak. (Helyeslés.)

Szendrey Mihály színigazgató megígéri, hogy teljesíteni fogja a bizottság utasítását. Virágvasárnap előtt is szerződtetne új tagokat, azonban így nem erősíthetné meg a társulatát, mert virágvasárnapig nem kap valamirevaló tagot. Virágvasárnapig a betöltetlen szerepkörökben fővárosi színészek fognak vendégszerepelni.

Stauber József azt tapasztalta, hogy a színháznak nemcsak anyagi, de erkölcsi sikere van, ha *Szendrey* színigazgató a színpadra lép. *Szendrey* és elődje *Zilahy* is csak ritkán játszott. A közönség pedig szívesen megy színházba, ha a színigazgató fellép. A bizottság kérje fel az igazgatót, hogy gyakrabban mutatkozzék a színpadon. (Helyeslés.)

(Utazás a cirkusz körül.)

Ezután Zubor Andor jegyző felolvasta a színigazgató beadványát, amelyben a szerződés 19-ik pontjának módosítását kéri. Azt akarja ezzel Szendrey elérni, hogy a kapitányi hivatal a jövőben csak akkor adjon engedélyt cirkuszi előadások megtartására, ha színelőadások nincsenek.

Sarlot Domokos főkapitány kijelenti, hogy a törvény értelmében belföldi mutatványosnak meg kell adnia az engedélyt, különösen a zoológiai cirkusznak meg kellett adnia, mert ez nem okoz anyagi kárt a színháznak. Amennyit megtehetett, annyit megtett a színügy érdekében azzal, hogy csak délutáni előadásokra adott engedélyt.

Müleik Lajos dr.: Ez a zoológiai cirkusz nem árthat a színháznak. Ugyis olyan közönség látogatná, amelynek nincsen módjában színházba járni. Arra kéri az igazgatót, hogy vonja vissza beadványát.

Sarlot Domokos főkapitány: A Barnum-cirkusz sem ártott a színháznak, nemhogy ilyen kis zoológiai cirkusz ártana.

Szendrey Mihály színigazgató azt magyarázza, hogy ő nem a zoológiai cirkusz ellen kért intézkedést, hanem a jövőre nézve, hogy ne adassék meg a játszási engedély olyan cirkusznak, amely a színháznak ártana.

Tolnai János dr. szerint előállhat az az eset is, hogy nagy cirkusz kér játszási engedélyt s ez ártalmára lenne a színháznak. Leghelyesebb volna, ha a bizottság a belügyminiszterhez írta fel, hogy ne adjon játszási engedélyt.

Müleik Lajos dr.: A belügyminiszter mindig meg fogja adni az engedélyt, mert a törvény így intézkedik.

Tolnai János dr.: És ha a Renz jönne le?

Sarlot Domokos főkapitány: Az nem jön le. Akármilyen nagy pénzbe fogadok, hogy nem jön le.

Szendrey színigazgató ezek után visszavonta beadványát.

(A fiók opera és a vasfüggöny.)

Majd Varjassy Lajos polgármester felolvasta az igazgatónak ama kérvényét, hogy a bizottság küldjön ki kebeléből két tagot, aki a fiók-opera ügyében a belügyminiszterhez terjesztendő beadványt megszerkessze.

Stauber József helyesebbnek tartja, ha az igazgató egyedül készíti el a beadványt s azt a bizottság elé terjeszti, amely a szükséges módosításokat meg fogja tenni.

Szendrey Mihály színigazgató kijelenti, hogy időkimelés miatt kéri a két tag kiküldését.

A bizottság Müleik Lajos dr. indítványára Stauber Józsefet és Mandl Vilmos dr.-t küldte ki a beadvány megszerkesztésére.

Mandl Vilmos dr. azt hiszi, hogyha sikerül a fiók operát Aradon létesíteni, akkor nemcsak az énekkart, hanem a zenekart is nagyobbítani kell. A mostani orkeszter több zenészt nem fogadhat be, tehát szükséges kibővíteni. Ez pedig csak előre lehetséges, aminek azonban a vasfüggöny alsó része útját állja. A tanácsnok gondoskodnia kell, hogy a nyár folyamán történő generális tatarozás alkalmával a vasfüggöny kérdése is megoldassék. A tanács erről tegyen jelentést a bizottságnak.

Sarlot Domokos főkapitány: Sok csinálni való van a színházban.

Mandl Vilmos dr.: A fűtés botrányos. Voltak napok, amelyeken a közönség megszökött a színházból.

Müleik Lajos dr.: Most pedig a nagy melegtől szokik. (Derűtség.)

Varjassy Lajos polgármester: A vasfüggöny kérdése azon fog megakadni, hogy erre a célra nem vettünk fel pénzt a költségvetésbe.

Müleik Lajos dr.: A mi vasfüggönyünk minden, csak az nem, aminek lennie kell.

Tedeschi Viktor: A vasfüggönynek könnyen kell működnie és minden felvonás végén le kell eresztetni.

Sarlot Domokos főkapitány: A színügyi bizottság ezt eltiltotta. A vasfüggöny nem tréfa dolog, nem lehet egészen kiküszöbölni, a közönség érdekében. A vasfüggönyre szükség van.

A bizottság Mandl dr. javaslatát elfogadta.

(Új szindarabok.)

Varjassy Lajos polgármester: Egy Szép kapitány című népszínmű érkezett be a bizottsághoz. Minthogy a darab a fővárosban még nem került színre, a bizottságnak először meg kell bírálnia. A bírálatra Stauber József bizottsági tag vállalkozott. Kérem, hogy terjessze elő a bírálatot.

Stauber József: A bizottságnak csak azt kell megbírálnia, hogy a szindarab nem ütközik-e a közérköcsbe? A bírálatra kiadott darab szocialista tárgy, a parasztszocializmus terjedését mutatja be és sok új dolog van benne. A színigazgató előadhatja. Ha megbukik a színmű, az a színigazgató dolga.

A bizottság a népszínmű színrehozatalára engedélyt adott a színigazgatónak.

Szendrey színigazgató arra kérte a bizottságot, hogy a Kölcsey-egyesület pályázatára beérkezett szindarabokat ne vegye bírálat alá, amennyiben külön e célra kiküldött bíráló bizottság bírálja meg azokat.

Müleik Lajos dr.: A bíráló-bizottság által legjobbnak minősített három darabot a szerződés értelmében be kell nyújtani a bizottsághoz. (Helyeslés.)

Szendrey színigazgató: Még öt új szindarab van nálam helyi szerzőtől.

Stauber József: Várjunk amíg Avarfy Gézát megválasztják színügyi bizottsági tagnak és adjuk ki neki az öt darabot bírálatra.

Szendrey színigazgató: Nem lehet, mert ő a szerző.

Az elnöklő polgármester általános derűtség között rekesztette be az ítést.

Az ülésen Varjassy Lajos polgármester elnöklete alatt jelen voltak: Kabdebó János dr., Mandl Vilmos dr., Müleik Lajos dr., Reicher Károly, Sarlot Domokos, Stauber József, Szendrey Mihály, Tedeschi Viktor, Tolnai János dr., Zubor Andor jegyző

Rablótámadás az Eötvös-utcában

Megtámadott uriasszony.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 22.

Ma este a város egyik legélénkebb utcáján ismét rablótámadás történt. Az utóbbi időben ez immár a második eset, amely a belváros kitűnő közbiztonsági állapotát élénk világitásba helyezi. Egy aradi urinőt támadott meg az este egy uriasan öltözött fiatalember, akit a rendőrség most keres. A vakmerő rablótámadásról az alábbi tudósítás számol be:

Ma este háromnegyed nyolc órakor May János előkelő aradi pékmester felesége bezárta férjének az Andrassy-tér 9-ik szám alatt levő terménykereskedését és hazament az Eötvös-utca 13-ik szám alatt levő lakására. Az uriasszonynak feltűnt, hogy egy uriasan öltözött, középtermetű, sovány fiatalember állandóan a nyomában jár.

Mayné éppen be akart fordulni a ház kapuján, amikor a fiatalember meglökte, ráütött a balkezére és ki akarta ragadni abból a ridiküljét. Az uriasszony dulakodni kezdett a támadóval, aki letelepedt a földre és kitépte kezéből a ridikült. Mayné segítségért kiáltott, mire a támadó futásnak eredt a liceumi játszótér irányában. Az uriasszony látta, hogy a fiatalember felnyitotta a ridikült s — amint a rendőrségen előadta — azt hiszi, hogy eldobta.

A kiáltásra előfutottak May alkalmazottai és üldözőbe vették a támadót, akinek azonban nyoma veszett. A megtámadott urinő még az est folyamán jelentést tett az esetről a rendőrségen, ahol Kovács Antal ügyeletes rendőrhadnagy jegyzőkönyvet vett fel a támadásról. A ridikülben mindössze három korona készpénz, négy Wertheim-kulcs és egy másik kulcs volt. A kár hatvan korona.

A rendőrség széles körben megindította a nyomozást.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szombat: A harang, operett. (Bérlés B)
Vasárnap: Delután: A csapárágok, operett. Este: A harang, operett. (Bérlés C)

A harang.

(Legenda 3 felvonásban. Írta: Pásztor Árpád. A zeneszámokat szerkeszték: Butykey Akos és Kacsóh Pongrác. — Bemutató előadás)

Legendának keresztelte el a szerző a ma bemutatóra került szindarabot. Erre az elnevezésre ugyilátszik szükség volt, különben nem lehetett volna angyalt lebecsajtani a zsinórpádlásról, már pedig ez egy rutinizott színműírónál, aki ismeri a karzat lélektanát, elengedhetetlen hatást keltő. Nevezük tehát mi is legendának ezt a különben elég jóízű kis darabot.

A harang című „legendával” úgy van az ember, mint a limonádéval. Néha megkívánja, de rendes italnak senki ember fia nem használja. Ez is olyan limonádé, — több cukorral, mint citrommal — amit egyszer megnézünk, elég jól mulatunk rajta, de semmi különösebb dolgot nem csinálunk belőle.

A harang meséje maga is olyan igénytelen kis mese, hogy Pásztor Árpád legyen, aki ebből érdemesnek tartja darabot írni.

Kis-Boldogasszonyfalván ötven éve lelkipásztorokodik Benedek tisztelendő ur (Hunyadi) és 15 éve gazdasszonykodik mellette Zsófia (Sz. Rontay Boriska). A tisztelendő ur ötven éves jubileumára összegyűjtött a falu népe 400 koronát, hogy ezen harangot vegyenek templomuk számára, hol harminc év óta hiányzik a templomba hívogató harang.

A tisztelendő ur mindjárt utra is kel, hogy harangot vásároljon, utközben azonban össetalálkozik két szegény szerelmes emberfiával, kik közül a férfi Amerikába készül, hogy ott boldogulva, elvehesse választottját. A pap, az utszéli kereszt mögül kihallgatja beszélgetésüket és jót akarván tenni a szerelmesekkel, a harangra szánt négyszáz koronát odaadja a legénynek, hogy az itthon maradván kovács-műhelyt nyisson és elvogye szive választottját.

Hálásan öleli meg a lány a jószívű papot. Ezt véletlenül meglátja egy a pap falujából való paraszt, aki mikor nyolc nap múltán a pap még mindig nem jelentkezett a haranggal és a nép lopásra gondol, elujásolja, hogy a papot csokolózni látta az országuton és bizo-

A KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.*

Nagyságos Polgármester Ur!

Mikor Párisba utazott, valószínűleg nem gyalog rándult ki a vasúthoz, mert ha úgy tett volna, akkor a többi tanulmánya mellett azt is tanulmányozta volna, hogy Páris ország felé is vannak-e oly ronda, sáros utak, mint az Ön városában? Ha pedig nem gyalog ment, szíveskedjék egyszer megreszkizni azt a sétát, a melylyel a ligetből a lóvasut mentén naponta ezer ember igyekszik a vasúthoz. Nem tekintve azt, hogy a még Párisban is irigylésre méltó, lóval vontatott villamos kocsijaink elé fogott patás állatok az ember képét és ruháját oly szépen befestik, hogy az apa fiát nem ismeri fel, s cselédeink megszöknek, mert nyakig sáros ruhát és cipőt kell tisztítaniok; kapunk-e gyógykezelést azért, ha az átázott ruhában és cipőben betegséget szerzünk magunknak? Polgármester ur, Ön kocsival mehet, a jámbor vidéki felül a lóvillamosra, mert neki ez is ujság, de honnan telik annak a rengeteg vasutasnak, vaggongyáriaknak, kik itt költik el a pénzüket e drága városban, hogy naponta 4-6-szor lóvasuttra üljön és szidja annak minden direktorát és részvényeit?

Sétáljon el Polgármester ur ebben a sáros időben a Miksa-utcától a ligetig, tán megindul a szive, s ha nem is telne aszfaltra, tán kövel kirakhatnák azt az utat.

Nézze meg nehányszor, hogy annak a vasutasnak a neje, aki nem vehet minden hónapban más ruhát, milyen kinnal jöhet a városba, hallgassa meg azokat a dicsérő szavakat, melyeket előljáróinkra zengenek, tán lesz fogatja.

Ne menjünk Polgármester ur Párisba tanulmányozni, van itt, ami sötét városunkban még sok tanulmányozni való. De gyalog, nem kényelmes kocsiban.

Teljes tisztelettel
Egy vasutas.

* Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Cs. L. (Arad.) Szíves jóakarátát, melylyel figyelmünket az érdekes és fontos akcióra felhívta, nagyon köszönjük. Szellemes és tartalmas sorait nagy élvezettel olvastuk.

L. A. (Arad.) Aranyossy Janka Zima Tiborné, Rózsa Lili Losonczy Zoltánné. Mindketten lapszerkesztők.

Lia. (Budapest.) Mindegyik megjelent; legutóbb a „Vihar” című február 15-én.

Nemzeti Színház.

B) bérlet. B) bérlet
Szombaton, 1907. évi február hó 23-án:

A harang.

Legenda 3 felvonásban. Irta: Pásztor Árpád. A zeneszámokat szerzették: Butykay Akos és Kacsóh Pongrác.

SZEMÉLYEK:

Benedek	Hunyadi J.	A felesége	Kőrösi Juci.
Zsófia	Rontal B.	A jegyző	Szathmári A.
Péter	Faludi K.	Egy paraszt	Kulcsár L.
Sári	Zalai Margit.	Schwarz Samu	Borbély S.
A bíró	Várnai Jenő.	Egy kisleány	Benkő Gizl.
A földesur	Delli Lajos.	Egy kislány	Benkő Józsi.

Közdete este 7 és fél órakor.

IDEGENEK ARADON

Február 22

Központi szálloda. Arnold Péter huszárezredes Grodek. — Dr. Mangould Samu ügyvéd Temeskubin. — Seidner Márton fakereskedő Soborsin. — Költe Frigyes birtokos Kőrösbánya. — Nagy Emil birtokos és neje Szeged. — Genő Ferenc malomtulajdonos Orosháza. — Engländer Mór kereskedő Budapest. — Karácsonyi Miklós kereskedő Budapest. — Hartenstein Jenő igazgató Budapest. — Nadel Lajos kereskedő Budapest. — Kaufman Ignác földbirtokos Pankota. — Martus Sándor kereskedő Budapest. — Cselkó István tanár Magyaróvár. — Berkes Sándor igazgató Budapest. — Lukács Lajos kereskedő Budapest. — Dr. Tirn Tiberius orvos Bród. — Falk Géza kereskedő Budapest. — Rokszin Aurél körjegyző Bartha

Fehér Kereszt szálloda. Kleber M. Károly kereskedő Schönbeld. — Hlosian N. kereskedő Budapest. — Malg Agoston kereskedő Budapest. — Steinberg György kereskedő Berlin. — Reinold Oskár gyáros Berlin. — Novák János gyáros Berlin. — Sterer József tanár Bécs. — Percz Leó tanár Bécs. — Dezkazeeo Leo tanár Bécs. — Kronsbacher Róbert birtokos Berlin. — Mestritz Jenő birtokos Bécs. — Kolinek József birtokos Bécs. — Kunster Ferenc igazgató Bécs. — Fuschel Artur kereskedő Bécs. — Sumer Leó mérnök Berlin. — Mittner Péter mérnök Budapest. — Becker Vilmos kereskedő Budapest. — Kohn Fülöp utazó Budapest. — Szei-

tel Antal utazó Budapest. — Hinye György utazó Budapest. — Szarka Bertalan utazó Budapest. — Kirsch Gottfried utazó Bécs. — Prager Ferenc utazó Bécs. — Kovács Lajos utazó Bécs. — Hönig Jakab utazó Bécs. — Schiffer Ármán utazó Bécs. — Dávid Lajos kereskedő és neje Budapest. — Szilágyi Gyula birtokosné Kunágota. — Wittenberger Bruno utazó Bécs. — Litzman Miksa utazó Bécs. — Pick Ármán utazó Budapest. — Wellner Lajos utazó Budapest. — Papp János igazgató Nagyenyed. — Gottmuk József pénztárosné Némethbogsán.

NYILTTER.*

Nyilatkozat.

Az „Aradi Napló” f. hó 22-iki 16. számában „A képviselőjelölt” ur szélhámossá cím alatt reám vonatkozó rágalmazó cikk jelent meg, amely teljesen valótlan rágalmakkal és becsületsértésekkel illet engem. Csak annyit tartok szükségesnek közölni, hogy a cikk miatt dr. Szathmáry Béla ügyvédem útján rágalmazás és becsületsértés miatt a sajtóbírósnál a feljelentést haladéktalanul megteszem. A cikk szerint ellenem állítólag megtették a feljelentést az aradi rendőrségen, — ha ez igaz, nyugodt lelkiismerettel büszkén és felemelt fővel nézek a vizsgálat elébe.

Arad, 1907. február 16.

Orosz Lajos Mátyás,
okl. gépész.

659

**Nagyváradon
egy férfi ruha raktár
azonnal
olcsón eladó.**

Czim:

Kassowitz Fülöp
578 **Nagyvárad,
Zöldfa-utca.**

* Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Schweitzli himzés maradékok félárban, ezérna és pamutvászon maradékok!

Uj divat-kelmék!

Uj blous-kelmék!

Uj blous-selymek!

Uj delének! teljes választékban

már raktárra érkeztek.

Kirakataink megtekintését kérjük.

Rosenblüh H. és Társa.

336

Schweitzli himzés maradékok félárban, ezérna és pamutvászon maradékok!

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testőlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

**Tüdőbetegségek, hurutok, számar-
köhögés, skrofulozis, influenza**

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svjc).

„Roche”

Kapható orvos rendelésre a gyógyszerárakban. — Ára üvegenként 4.— k. rona

Eladó szőlőoltványok!

Van szerencsém a t. szőlőbirtokos urak figyelmét felhívni, hogy **addig, míg készletem tart** ez évi szőlőoltvány-termésemből kiváló szép, **duz gyökérzetű**

bor és csemege-faju szőlőoltványok

kerülnek eladásra,

A nagy szárazság köv tkeztob „ kimaradt tőkék pótlására különösen ajánlom **duz gyökérzetű szőlőoltványaimat**, továbbá gyökeres Riparia-Portalis és Rupestris-Monticola veszőimet.

Az oltványokkal való sikeres pótlási eljárásai t. vevőimnek kívánatra szívesen szolgálak.

A fajokra és árakra nézve bővebb felvilágosításul szolgál

WINKLER JÓZSEF

szőlőoltványtermelő

Telefon 410. Arad, Batthyány-utca 13. Telefon 410.

Lucfenyő

(Picea excelsa)

március 1-től, április végéig és az őszi ültetési időszakban a

Kisjenői főhercegi uradalom kertészeténél

(posta és vasútállomás helyben.)

Bármely mennyiségben kapható, 1—5 méter magasságig, darabja 1—5 korona. 100 darab megrendelése esetén 80—400 korona, csomagolás és vasútra szállítás ingyen.

Van szerencsém a becses közönségnek tudomásul adni, hogy a

Deák Ferenc-utca 33. sz. a.

uj modern

pék-üzletet

nyitottam.

Tudomásul adom, hogy itten minden nap tiszta tejjel és bivaly-vajjal készült izletes **sütemények** kaphatók. Minden nap friss, jóízű **krumplis-kenyér** is, finom **teasütemény** és karlsbadi mód szerint készült vajás, tejes és vizes **kétszersült** is olcsón kapható. Ugyanitt lehet **minden délután** kenyeret és kalácsot **sütni**. Kapható elsőrendű **tejes-kenyér**.

A nagyérdemű közönség b. pártfogásáért esedezem.

Tisztelettel

Ehrman Henrik.

30 napig

maradnak érvényben ezen rendkívül mélyen leszállított

Occassió árak.

Csak elsőrendű minőségű áruk olcsó árban!

Rumburgi vászon uri nadrágra	frt 3.85 4.45
Teljes vég királyvászon női fehérneműre, vékony szálú	5.— 5.50
Teljes vég hollandi vászon ágyneműre	5.80 6.65
Cégem különlegessége 50 rőfös rumburgi minden célra alkalmas	7.95 9.—
Teljes vég szintartó Canavász, kitűnő minőség	3.90 4.50 5.50 3.90 6.50
Teljes vég Schifon, ki üző minőség	frt 3.90
„ „ Schroll, kitűnő minőség	4.85
„ „ „ jobb minőség	5.25
„ „ „ egész finom minőség	6.65
Lepedővászon varrás nélkül 1 szélben	5.94 6.50 7.75
6 személyes céna damast étkezőteríték, abrosz és 6 szalvéta	frt 1.85 2.45
12 személyes céna damast étkező teríték, abrosz és 12 szalvéta	5.— 6.35
6 személyes szebbnél-szebb céna damast kávé-teríték, abrosz és 6 szalvéta	1.35 1.66 2.75
6 darab céna damaszt óriási törülköző	frt 1.44
6 „ vászon pohártörő 65 kr., lenvászonból	—88 1.25
6 „ flanel pohártörő	—48
Alkalmi vétel rouge paplan most	2.72
Selyem klott óriási paplan, vattás	3.74
Flanel takaró gyönyörű mintákban	1.25 1.65 2.25

Uri fehérneműekre.

5 rétű kézelő, szines vagy fehér	frt —.24
R. A. 5 rétű uri gallér, darabja	—15
Tartós uri ing, sima, divatos mellel	—98
D. D. Schifon uri ing, sima, redős vagy piké mellel	1.12
R. R. Schifon diszes, sima, redős vagy piké mellel	1.32
R. R. Schifon háló ing	1.13
Tirol körper uri alsó nadrág 37, 52 és 68 krajczár.	
Francia szabásu himzett, gombos uri nadrág 72 kr.	
6 darab kitűnő vászon zsebkendő 49, 65, 78, 95 kr.	
Fegyházi kötött uri harisnya most 15, 22, 29 kr.	
Kötött gyapju uri harisnya most 35, 42, 46 kr.	
Tartós uri esernyő I frt 25 kr.	
Mindenki vegyen nyeresselyem elegáns esernyő most I frt 75.	

Valamint összes raktáron lévő áruk minden versenyt felülmuló olcsó árban.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Meg nem felelő árúért a pénz visszaadatik.

163

Reiner S. Sándor

alkalmi áruháza Szabadság-tér 15.

A nagyforgalom miatt mintákat nem küldhetünk.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Német bonne

ajánlkozik egy vagy két gyermek mellé. A háztartásban is készséggel segédkezik. Varrást teljesen érti. Ajánlatokat „Bonne“ jelígyével a kiadóhivatal továbbítja. 607

A magy. kir. államnyomda

kiadásában 1906. december hóban megjelent Aradmegye térképe 2 koronáért kapható **Ingusz I. és Fia** könyvkereskedésében Arad. 361

Eladó Pankotán!

Egy 3500 tőkéjű szép fekvésű 650

SZÖLLŐ

egy méter a távolsága, tehermentes, betegség miatt

szabad kézből eladó.

Komoly vevők leveleket küldjék: **Kalkó Károlyné,**

Diécs, p. Almás-Alcsill.

Kerestetik

a belváros közelében 1 4-5 szobás lakás. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérünk.

Gazdasszonynak ajánlkozik

egy fiatal szerény özvegy nő, jó megbízható és jól főz, falura vagy pusztára. — Cim a kiadóhivatalban 651

Tiszta vérű fekete angol kan

sértés fedezésre található Draskovics Ferencnél külváros Választó-utca 1. Ugyanott angol malacok is kaphatók. 622

Köhögés!

Aki ezt meg nem figyeli, az ösmagának ellensége!

Kaiser-féle mell-karamellák.

A három fenyővel. Orvosiilag ajánlva és megvizsgálva köhögés, rekedtség vagy katarus és elnyálkásodás ellen.

5120 közjegyzői leg hitelesített bizonyítvány igazolja, hogy amit ígér, meg is tartja.

Csomagja 20 és 40 fillér, doboza 80 fillér.

Kapható: Gutori Földes Kelemen, Hajós Árpád és Rozsnyay Mátyás gyógyszerárában Aradon, Zombory János gyógyszerárában Uj-Szent-Annán és Szokoly Sándor „Iris” gyógyszerárában Lippa. 319

Tápértékben leggazdagabb,

Hatásában felülmúlhatatlan

a Hajós-féle kellemes ízű

Csukamájolaj.

Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt.

— Ára egy üvegnek 2 korona. —

313

Fagydagatok elmulasztására

Fagyviszketegség biztos megszüntetésére

kiváló hatású szer a Hajós-féle

Fagybalzsam.

Egy üvegnek az ára 70 fillér.

Tyúkszem már nincs többé!

igy kiáltanak ezren meg ezren, akik a Hajós-féle

ANAGALLINT

használták. Ára egy üvegnek utasítással 70 fillér.

Fenyőillat a szobában. Ára 70 fill.

Ibolya, Gyöngyvirág és Heliotrop szobaillatok, üvegje 70 fill.

„NEVER” amerikai gumi, a legjobb, 6 db. 2 korona.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrássy-ter 22. sz. a megyeháza épületében.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár

részvénytársaság

XVII-ik rendes közgyűlését

1907. évi február hó 24-én d. e. II órakor

Aradon, saját helyiségében fogja megtartani.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének, valamint a múlt évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozathozatal s az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megszavazása.
2. Az alapszabályok 67. és 77. §§-ai értelmében egy igazgatósági tag és egy választmányi tag választása.
3. A részvényesek netaláni indítványai.

Ezen közgyűlésre a t. c. részvényesek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok 52. § a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, kinek részvénye a közgyűlést megelőzőleg legalább három hóval nevére iratott s a közgyűlést megelőző nap délelőtt 12 óráig az intézet főpénztáránál Aradon, vagy fiókintézeteinél Makón, Pécskán és Nagyszentmiklóson még le nem járt szelvényeivel együtt, letétetett.

Aradon, 1907. február hó 2-án.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár
részvénytársaság igazgatósága.